

Київський національний торговельно-економічний університет

Кафедра економічної теорії та конкурентної політики

ВИПУСКНА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему:

**ВПЛИВ КОНЦЕНТРАЦІЇ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ НА
РОЗВИТОК КОНКУРЕНЦІЇ В УКРАЇНІ**

Студентки 2 курсу 8мгрупи

спеціальності
073 «Менеджмент»
спеціалізації «Управління в
сфері економічної
конкуренції»

Мамай Даниїли
Сергіївни

Науковий керівник

доктор економічних наук
професор

Герасименко
Анжеліка
Григорівна

Гарант освітньо-професійної
програми науковий

доктор економічних наук
професор

Уманців
Юрій
Миколайович

Київ 2019

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ КОНЦЕНТРАЦІЇ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ	
1.1. Сутність, причини та соціально-економічні наслідки концентрації.....	6
1.2. Еволюція концентраційних процесів в економіці України.....	14
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ВПЛИВУ КОНЦЕНТРАЦІЇ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ НА РОЗВИТОК КОНКУРЕНЦІЇ	
2.1. Зміна структурних передумов конкуренції на внутрішніх ринках під впливом концентрації.....	23
2.2. Оцінка ролі концентрації у підвищенні конкурентоспроможності українських компаній на зовнішніх ринках.....	30
РОЗДІЛ 3. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОГО КОНТРОЛЮ ЗА КОНЦЕНТРАЦІЄЮ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ В УКРАЇНІ	
3.1. Аналіз переваг та недоліків діючої моделі контролю за концентрацією в Україні.....	36
3.2. Удосконалення інституційних засад та методики здійснення контролю за концентрацією.....	42
ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ.....	47
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	50
ДОДАТКИ.....	53

ВСТУП

Актуальність обраної теми полягає у тому, що сучасний розвиток економіки в умовах глобалізації, технологічного прогресу і лібералізації ринків посилює конкурентне середовище, тим самим підвищуючи вплив процесів концентрації суб'єктів господарювання на розвиток конкуренції для будь-якої країни. Це складне та багатогранне явище, яке має суперечливий вплив на розвиток ринку та динаміку його окремих показників. Здійснення концентрації обумовлено виконанням її учасниками передбачених законодавством вимог та обмежень, спрямованих на підтримку конкуренції, забезпечення прозорості проведених процесів злиття, захист інтересів учасників та кредиторів організацій.

Проблемам концентрації суб'єктів господарювання присвячено багато робіт іноземних та вітчизняних науковців та економістів. Дослідженням даної проблеми займалися такі вчені як: Дж. Бейн, Дж. Стіглер, К. Маркс, А. Маршал, Е. Мейсон, Дж. Робінсон, Дж. Саттон та ін. Серед українських науковців питання концентрації суб'єктів господарювання досліджували: В. Базилевич, А. Герасименко, О. Горняк, А. Грицай, В. Дементьев, Д. Задихайло, А. Ігнатюк, В. Лагутін, Н. Михальчишин, Т. Нікітіна, К. Стадник, В. Филюк, В. Шевченко та ін.

Метою випускного кваліфікаційного дослідження є детермінація впливу концентрації суб'єктів господарювання на розвиток конкуренції в Україні та розробка на цій основі пропозицій щодо удосконалення вітчизняної системи контролю за концентрацією.

Виходячи з наведеної мети сформульовано такі **завдання випускного кваліфікаційного дослідження**:

- дослідити сутність та еволюцію процесів концентрації суб'єктів господарювання;
- визначити економічно-соціальні наслідки концентрації суб'єктів господарювання;

- проаналізувати, як змінюються структурні передумови конкуренції на внутрішніх ринках під впливом концентрації;
- визначити роль концентрації у підвищенні конкурентоспроможності українських компаній ;
- проаналізувати переваги та недоліки діючої моделі контролю за концентрацією в Україні;
- провести аналіз удосконалення інституційних засад та методики здійснення контролю за концентрацією.

Об'єктом дослідження випускного кваліфікаційного дослідження є процеси концентрації суб'єктів господарювання в сучасній ринковій економіці.

Предметом випускного кваліфікаційного дослідження є передумови та інструментарій впливу концентрації суб'єктів господарювання на конкуренції в Україні.

Методи випускного кваліфікаційного дослідження. При написанні випускного кваліфікаційного дослідження застосовані методи наукового абстрагування, історичного підходу, аналізу та синтезу при визначенні сутності концентрації суб'єктів господарювання, дослідженні основних економічних теорій, передумов та наслідків процесів концентрації. Також використані методи економічних досліджень, як емпіричні, статистичні, порівняльного аналізу, економіко-математичні, що дозволили оцінити ступінь впливу процесів концентрації на розвиток конкуренції в Україні

Інформаційною базою дослідження стали законодавчі і нормативні акти органів державної влади щодо регулювання процесів концентрації суб'єктів господарювання в Україні, матеріали Антимонопольного комітету України, офіційні статистичні дані Державної служби статистики України, дані статистичної звітності M&A угод в Україні, наукові праці вітчизняних і зарубіжних вчених.

Теоретична значущість одержаних результатів полягає у систематизації множини передумов та соціально-економічних наслідків

концентрації суб'єктів господарювання встановленні ролі концентрації у підвищенні конкурентоспроможності українських компаній на зовнішніх ринках.

Практичне значення одержаних результатів полягає у тому, що основні матеріали та теоретичні положення роботи доведені до рівня конкретних пропозицій і можуть використовуватися для наукового обґрунтування вищими органами державної влади відповідних законодавчих актів, документів програмного характеру, а також можуть бути використані як методичні розробки та практичні рекомендації у роботі Антимонопольного комітету України та Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства.

Публікації. Одна з основних частин випускної кваліфікаційної роботи викладена у науковій статті «Еволюція економічного змісту концентрації суб'єктів господарювання», опублікованій у збірнику наукових статей магістрів «Управління і адміністрування». Частина I.- К.:КНТЕУ, 2019[27,с.253-259].

Структура та обсяг випускної кваліфікаційної роботи. Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, переліку використаних джерел та 12 додатків. Повний обсяг роботи становить 89 сторінок, із них 41 сторінок основного тексту. Випускна кваліфікаційна робота містить 6 рисунків та 2 таблиці.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ КОНЦЕНТРАЦІЇ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ

1.1. СУТНІСТЬ, ПРИЧИНИ ТА СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ НАСЛІДКИ КОНЦЕНТРАЦІЇ

Категорія « концентрація суб'єктів господарювання » розкривається через аналіз множини суміжних категорій, на кшталт концентрації капіталу, виробництва, робочої сили тощо та економічних процесів, що ними описуються.

Так, концентрацією капіталу визначають процес об'єднання капіталів різних господарських структур з подальшим їх зосередженням під контролем обмеженого кола суб'єктів господарювання [15, с.206]. У Великому економічному словнику концентрація капіталу визначається як збільшення розмірів капіталу у результаті накопичення та капіталізації ринкової вартості, створеної найманими робітниками і привласненої власниками засобів виробництва [9, с. 428]. Також концентрацію капіталу розглядають як процес об'єднання економічних ресурсів під єдиним контролем [17, с.132].

Концентрація виробництва – це характеристика продуктивних сил, виробництво продовжує укрупнюватися до точки оптимуму, в якій витрати на одиницю продукції досягають свого мінімуму [13, ст.16]. Концентрація виробництва — процес зростаючого зосередження працівників, засобів виробництва, наукових досліджень, інформаційних систем тощо на великих підприємствах, а отже, складніших техніко-економічних відносин [22, с.208]. Концентрація виробництва - це зростання розмірів і потужностей підприємств, зосередження на найбільших з них значної або навіть переважної частини засобів виробництва, робочої сили і галузевого виробництва [17, с.131].

Концентрація виробництва і капіталу тісно пов'язані між собою: концентрація капіталу являє собою соціально-економічну форму

концентрації виробництва, в той же самий час концентрація капіталу є умовою, передумовою і основою концентрації суспільного виробництва [13, ст.16].

Власне реалізації процесів концентрації виробництва та капіталу сприяє концентрація суб'єктів господарювання, що розглядається як процес злиття підприємств, компаній та інших ринкових активів, внаслідок якого зростає економічна влада учасників ринку [29, с.183]. Також концентрацію суб'єктів господарювання визначають як зміну відносин контролю між суб'єктами господарювання або зміну у складі активів суб'єкта господарювання, яка спричиняє стійкі зміни у мережах контролю або у структурі відповідних ринків [10, с.9].

Концентрація суб'єктів господарювання розглядається як дії незалежних суб'єктів господарювання, що приводять до зосередження виробництва, капіталу та/або ринкової влади під одним загальним контролем [12, с. 18].

У юридичній літературі визначають концентрацію суб'єктів господарювання як поглинання, злиття, приєднання та всі інші способи встановлення одним суб'єктом підприємницької діяльності контролю над усією або частиною господарської діяльності іншого суб'єкта підприємництва [26, с. 153]. Б. Шмуклерман вважає, концентрація носить узагальнений характер, нею охоплюються всі способи встановлення одним суб'єктом підприємницької діяльності контролю над усією або частиною господарської діяльності іншого суб'єкта підприємництва [31, с. 44].

Відповідно до ст. 3 Регламенту № 139/2004 Європейської Комісії під концентрацією розуміється перехід (зміна) контролю над підприємством, що відбувся в результаті злиття двох або більше раніше незалежних підприємств, встановлення прямого/непрямого контролю над всім або частиною одного/декількох підприємств однією/декількома особами, вже контролюючими, принаймні, одним із задіяних в концентрації підприємств, шляхом купівлі цінних паперів або активів за контрактом або іншим чином [33, ст.3].

В частині 2 статті 22 ЗУ « Про захист економічної конкуренції» концентрацією визнається:

- 1) злиття суб'єктів господарювання або приєднання одного суб'єкта господарювання до іншого;
- 2) набуття безпосередньо або через інших осіб контролю одним або кількома суб'єктами господарювання над одним або кількома суб'єктами господарювання чи частинами суб'єктів господарювання, зокрема, шляхом:
  - а) безпосереднього або опосередкованого придбання, набуття у власність іншим способом активів у вигляді цілісного майнового комплексу або структурного підрозділу суб'єкта господарювання, одержання в управління, оренду, лізинг, концесію чи набуття в інший спосіб права користування активами у вигляді цілісного майнового комплексу або структурного підрозділу суб'єкта господарювання, в тому числі придбання активів суб'єкта господарювання, що ліквідується;
  - б) призначення або обрання на посаду керівника, заступника керівника спостережної ради, правління, іншого наглядового чи виконавчого органу суб'єкта господарювання особи, яка вже обіймає одну чи кілька з перелічених посад в інших суб'єктах господарювання, або створення ситуації, при якій більше половини посад членів спостережної ради, правління, інших наглядових чи виконавчих органів двох чи більше суб'єктів господарювання обіймають одні й ті самі особи;
- 3) створення суб'єкта господарювання двома і більше суб'єктами господарювання, який протягом тривалого періоду буде самостійно здійснювати господарську діяльність, але при цьому таке створення не призводить до координації конкурентної поведінки між суб'єктами господарювання, що створили цей суб'єкт господарювання, або між ними та новоствореним суб'єктом господарювання.
- 4) безпосереднє або опосередковане придбання, набуття у власність іншим способом чи одержання в управління часток (акцій, паїв), що

забезпечує досягнення чи перевищення 25 або 50 відсотків голосів у вищому органі управління відповідного суб'єкта господарювання [1, ст.22].

Сучасне розуміння причин виникнення концентрації сформувалося не одразу, а еволюціонувало протягом тривалого часу в економічній науці. Різні школи політичної економії розглядали ці причини по-різному.

Першим вченням про концентрацію вважають теорію концентрації Карла Маркса. Так К. Маркс сформулював закон концентрації, який поширюється на всі галузі промисловості і обумовлює структурні зміни в них. Сутність цього закону полягає у зосередженні працівників і робочих машин на великих підприємствах, і, відповідно, виробництва на одному або кількох великих заводах. Учений показав, що процес концентрації відбувається як шляхом збільшення виробництва в результаті приєднання частки додаткового продукту до первісних витрат (тобто відбувається накопичення капіталу), так і шляхом централізації (об'єднання підприємств та виробництв) [20, с.194]. Представники марксизму головним мотивом концентрації визнавали прагнення капіталістів до привласнення все більшої величини доданої вартості.

Теорія монополії охоплює творчий доробок представників кембриджської школи політичної економії. Концентрація розглядалася як результат динамічних змін в економічному середовищі. Провідні економісти цього періоду основну свою увагу все ще зосереджували на дослідженні концентрації виробництва, однак основним мотивом участі підприємств у цьому процесі вони визначають не досягнення монопольного становища, як марксиста, а зниження витрат за рахунок економії на масштабах виробництва. А. Маршалл вказував на наявність прямого взаємозв'язку між економією від масштабу та концентрацією виробництва. Зокрема він підкреслював, що розширення масштабів виробництва надає підприємцю конкурентні переваги порівняно з його суперниками, а також сприяє зниженню рівня цін, оскільки за рахунок зниження собівартості продукції

підприємець може дозволити собі продавати її за нижчими цінами [21, с. 401].

Інша група причин концентрації суб'єктів господарювання описується у рамках пулу теорій корпоративного управління, які базуються на суперечності інтересів, що виникають між вищим управлінським складом компанії та її акціонерами у процесі прийняття рішень щодо стратегії розвитку компанії. Йдеться про цілий ряд відносно незалежних теоретичних підходів до пояснення мотивів концентрації [10, с. 19]. Найвідомішим з них є теорія вільних грошових потоків Майкла Дженсена. Сутність теорії полягає в тому, що відносини між менеджерами корпорацій та їх акціонерами є потенційно конфліктними, бо між ними є конфлікт інтересів. В рамках цієї теорії менеджери вже не діють в інтересах своїх акціонерів, а переслідують свої власні цілі, наприклад, концентрація ресурсів збільшує владу менеджерів, а зростання компанії, в тому числі за рахунок концентрацій суб'єктів господарювання, має наслідком зростання виплат менеджерам [35, с.323].

Синергетична теорія є найпоширенішою в поясненні мотивів концентрації суб'єктів господарювання, перш за все, тому що ефект синергії, що виникає в результаті об'єднання компаній, постає передумовою економічного зростання. В свою чергу, зростання компанії та її зміцнення на ринках світу є найпоширенішою метою її власників. Авторами синергетичної теорії виступають М. Бредлі, А. Десаї та Е. Кім, аналітики, які остаточно сформулювали її в 1983 році. Сутність синергетичної теорії полягає в тому, що суб'єкти концентрації, можуть використовувати певні стратегічні переваги (синергії), які з'являються при концентрації активів в єдиному підприємстві. Ефект сумісних дій перевищує просту суму окремих зусиль, тобто сумарна віддача всіх капіталовкладень фірми є вищою за суму показників віддачі всіх її окремих підрозділів [33, с.183].

Інша концепція, що була запропонована в 1986 році, називається «теорією гордині». Її автор – Р. Ролл – дійшов висновку, що концентрація

суб'єктів господарювання взагалі не несе в собі синергії, а якщо й несе, то переоцінена. Ролл вважає, що зростання вартості акцій суб'єктів концентрації пояснюється не синергією, що очікується, а простим переходом грошових коштів. Навіть у випадку, коли концентрація не несе синергетичного ефекту з огляду на ринкову вартість компанії, менеджмент базується на власному дослідженні цієї вартості, вважаючи вірним саме його. Саме тому теорія має назву «теорія гордині», адже рішення про здійснення угоди базується на ірраціональній гордині менеджерів корпорації [36, с.197].

Отже, різні теорії концентрації мають своє пояснення причин здійснення концентраційних угод і можуть бути мотивованими абсолютно несподіваними особистими причинами. Аналіз даних теорій розкривають можливі причини концентрації суб'єктів господарювання та дають зрозуміти, що не існує єдиного мотиву здійснення концентраційної угоди, а залежить від різних факторів та методів здійснення господарської діяльності.

Основними позитивними соціально-економічними наслідками концентрації суб'єктів господарювання є досягнення позитивного ефекту для суспільних інтересів, шляхом досягнення виробничої та адаптивної (динамічної) ефективності, що сприяє розвитку науково-технічного прогресу та впровадження його результатів у виробництво, що дає можливість виготовляти кращу продукцію, реалізувати її за нижчими цінами і забезпечувати вищий рівень виробництва і зайнятості. Іншим позитивним наслідком є підвищення ефективності управлінської діяльності шляхом зміни менеджменту в ході концентрації. Іноді новий менеджер може відновити втрачені конкурентні переваги та раціоналізувати економічні процеси в середині компанії.

Рекомендаційні роз'яснення АМКУ щодо порядку застосування частини першої статті 25 Закону України "Про захист економічної конкуренції" (щодо оцінки горизонтальних концентрацій) визначають, що концентрації можуть мати такі негативні наслідки концентрації суб'єктів господарювання:

- односторонні наслідки - це ефекти, які виникають без координації конкурентної поведінки. Односторонні ефекти можуть виникнути в результаті усунення існуючих або потенційних конкурентних обмежень стосовно одного чи більше суб'єктів господарювання;
- координуючі наслідки - це зменшення конкуренції, що може виникнути лише в результаті мовчазної або явної координації. Наслідком концентрації може бути те, що у суб'єктів господарювання, які до концентрації не координували свою поведінку, ймовірність координування поведінки після концентрації значно збільшиться та внаслідок цього буде істотно обмежено конкуренцію. Крім того, концентрація може полегшити координацію, зробити її більш стабільною або більш ефективною для суб'єктів господарювання, які координували свою поведінку до концентрації.

Одностороннім наслідком концентрації є зникнення конкуренції між суб'єктами господарювання, які є учасниками концентрації. Концентрація також може усунути або зменшити важливий конкурентний тиск на решту конкурентів і таким чином суттєво обмежити конкуренцію.

Чинники, які можуть спричинити суттєві односторонні наслідки у результаті концентрації :

1. Обмеження потужностей. На ринках однорідних товарів суб'єкти господарювання можуть збільшувати прибутки шляхом підвищення цін і скорочення обсягів виробництва та/або реалізації. Скорочення виробництва може відбуватися, зокрема, за рахунок або залишення частини виробничих потужностей незадіяною, утримання від будівництва нових потужностей, або переорієнтації потужностей з одного ринку на інший.
2. Вплив на ринки диференційованої продукції. Деякі товари на ринку можуть бути більш близькими заміниками, ніж інші. Чим більша кількість споживачів розглядає товари учасників концентрації як близькі заміники, тим більшою є ймовірність підвищення цін унаслідок відповідної концентрації.

3. Вплив на здатність конкурентів конкурувати. У деяких випадках результатом концентрації може стати утворення суб'єкта господарювання, який має можливість і мотивацію обмежувати здатність конкурентів конкурувати. Обмеження може здійснюватися шляхом: збільшення витрат конкурентів, перешкоджання їх здатності придбавати необхідні товари, або підтримувати ефективний доступ до споживачів конкурентів. Такі здатності та стимули можуть, зокрема, виникати, коли внаслідок концентрації відповідні учасники одержують контроль щодо постачання та дистрибуції товарів. Також створювати бар'єри для входження нових та розширення існуючих конкурентів може наявність контролю відповідного суб'єкта господарювання над патентами або іншими видами прав інтелектуальної власності, що мають суттєве значення для реалізації товарів на ринках.

Координуючі наслідки. Концентрація може суттєво обмежувати конкуренцію, якщо вона збільшує ймовірність того, що суб'єкти господарювання будуть здатні координувати свою поведінку, вдаючись до узгоджених дій. Концентрації можуть суттєво обмежувати конкуренцію, якщо вони надають учасникам концентрації здатність і мотивацію до координації своєї (майбутньої) поведінки на ринку, або якщо вони сприяють наявній координації чи роблять її більш стійкою.

Координована взаємодія між конкурентами може призводити до суттєвого обмеження конкуренції, коли:

- конкуренти здатні достатньою мірою відстежувати ринкову поведінку один одного;
- конкуренти здатні реагувати на неї;
- сукупна реакція є достатньою для здійснення впливу на загальні умови товарообігу ринку [4, p.5].

Формуючи на ринку монопольне утворення, концентрація суб'єктів господарювання веде до перерозподілу ресурсів в галузі та в економіці в цілому (порівняно з досконалою конкуренцією), у результаті чого виникають

втрати суспільного добробуту. Ці втрати можна аналізувати в рамках різних концепцій і з різних точок зору.

Одним з перших дослідників, які оцінили величини чистих втрат монополії, був американський вчений Харбергер, які в 1954 році обчислив чисті втрати для економіки США [8,с.57].

Проаналізувавши позитивні та негативні наслідки від здійснення концентрації суб'єктів господарювання, слід зазначити, що перелік соціально-економічних наслідків є широким і залежить від різних причин. Процеси концентрації суб'єктів господарювання мають неоднозначний вплив на стан конкуренції на ринку. Для визначення наслідків від конкретної концентрації суб'єктів господарювання, необхідно порівнювати позитивні та негативні наслідки від очікуваної концентрації для встановлення суспільно позитивного ефекту від концентрації та виявлення можливих негативних наслідків для конкуренції на ринку.

1.2. ЕВОЛЮЦІЯ КОНЦЕНТРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ В ЕКОНОМІЦІ УКРАЇНИ

Світовий досвід розвитку економіки за останні десятиріччя засвідчив багато різноманітних прикладів концентрації капіталу шляхом об'єднання капіталу та виробництва, який історично відбувався шляхом від простого до більш складного: від розрізнених, автономних, дрібних форм до об'єднання, взаємопроникнення і зрощування у величезні організаційні об'єднання. Саме такою є звичайна логіка формування фінансового капіталу та його об'єднання з промисловим у межах єдиних організаційних утворень за класичними канонами ринкової економіки. Процес концентрації капіталу завжди мав перманентний характер. Концентрація капіталу є об'єктивним процесом, законом економічного життя[18, с.2].

Нині значно поширена точка зору про те, що історична еволюція процесу концентрації капіталу відбувалась шляхом проходження ним ряду так званих хвиль концентрації, а саме:

- Перша хвиля (кінець XIX ст.-початок XX ст.) – горизонтальні концентрації, зумовлені стрімким розширенням релевантного ринку до національного рівня;
- Друга хвиля (20-і рр.XX ст.(США, Західна Європа), 60-і рр. XX ст. (Україна)) – вертикальні концентрації, зумовлені потребою оптимізації виробництва та посиленням жорсткості антимонопольної політики;
- Третя хвиля (60-і рр.XX ст.(США, Західна Європа), 90-і рр. XX ст. (Україна)) – конгломератні концентрації , обумовлені потребою інвестування сформованих за результатами попередньої хвилі капіталів та подальшим посиленням жорсткості антимонопольної політики;
- Четверта хвиля (80-і рр.XX ст.(США, Західна Європа), початок XXI ст. (Україна)) - горизонтальні концентрації, зумовлені стрімким розширенням релевантного ринку в умовах інтернаціоналізації господарських зв'язків;
- П'ята хвиля (кінець XX ст.-початок XXI ст. (США, Західна та Східна Європа, Азія)) – продовження попередньої хвилі, зумовлене посиленням конвергенції національних економік в глобалізованому просторі. Перенесення центру концентрації з розвинених країн в постсоціалістичні країни та країни, що розвиваються [10, с.44].

У всьому світі зростанням концентрації виробництва і капіталу була пов'язана з появою монополій. В Україні перші монополії почали зароджуватись в кінці 19 на початку 20 ст., поява яких сприяла розвитку економіки. Переломним моментом процесу зростаючої концентрації була економічна криза 1900-1903 рр. Вона безпосередньо призвела до краху сотень невеликих і слабких підприємств та створенню ряду великих монополістичних об'єднань.

Важливим фактором у монополізації промисловості було створення у 1904р. синдикату «Продвугілля», який об'єднав майже весь видобуток і

продаж кам'яного вугілля в Донбасі. Це був один з найбільших синдикатів в Російській імперії, до якого входило 18 акціонерних товариств, які зосереджували 75% видобутку всього вугілля в Донбасі. У 1902р. в Україні було засновано найбільший у металургії завод «Продамет», що об'єднував 12 металургійних заводів, які виробляли 2/3 усього заліза і сталі Пд. України. У харчовій промисловості найбільшим був синдикат «Цукрозавод», який об'єднував 90% усього виробництва галузі, підприємці навмисно вивозили частину цукру за кордон, тим самим підтримуючи високі ціни на нього в Україні. Ще у харчовій промисловості існували синдикат «Дріжжі», соляна монополія, тютюновий трест.

Монополії охопили своєю діяльністю й інші галузі народного господарства. Напередодні першої світової війни в Україні вже не було жодної важливої галузі промисловості, щоб не була монополізована. Усі монополістичні об'єднання, що діяли в Україні мали не регіональне, а загальноімперське значення [19, с.486]

Починаючи з 1960-х років вітчизняні процеси концентрації переходять на новий крок своєї еволюції, що характеризується поступовою зміною акцентів з горизонтальної до вертикальної концентрації, як більш ефективної і менш суспільно небезпечної форми розширення виробництва. Концентрація виробництва і капіталу в цей час відбувається або у вигляді створення виробничих об'єднань, у рамках яких зливаються досі незалежні підприємства-виробники, що знаходяться на різних етапах виробничого ланцюжка, або на базі підприємств однієї галузі з наступною спеціалізацією кожного із учасників угоди на виробництві окремих комплектуючих чи безпосередньому складанні готової продукції. Останнє має результат, аналогічний вертикальній концентрації, - завершеність виробничого циклу в рамках єдиної господарської одиниці [10, с.48]. В 1960—1970 рр. об'єднано 800 фабрик і заводів у 400 укрупнених підприємств. На початку 60-х років з однотипним підприємств виникли виробничі об'єднання, що користувались правом юридичної особи і працювали як госпрозрахункові (перше —

взуттєва фірма "Прогрес" у Львові, створено на основі п'яти взуттєвих фабрик). Прикладом виробничого об'єднання є створення за наказом міністра електротехнічної промисловості СРСР з 1 липня 1971 р. на базі Запорізького трансформаторного заводу, заводу високовольтної апаратури, Запорізького кабельного заводу ім. Енгельса Всесоюзного інституту трансформаторобудування виробничого об'єднання "Запоріжтрансформатор" [16,с. 206].

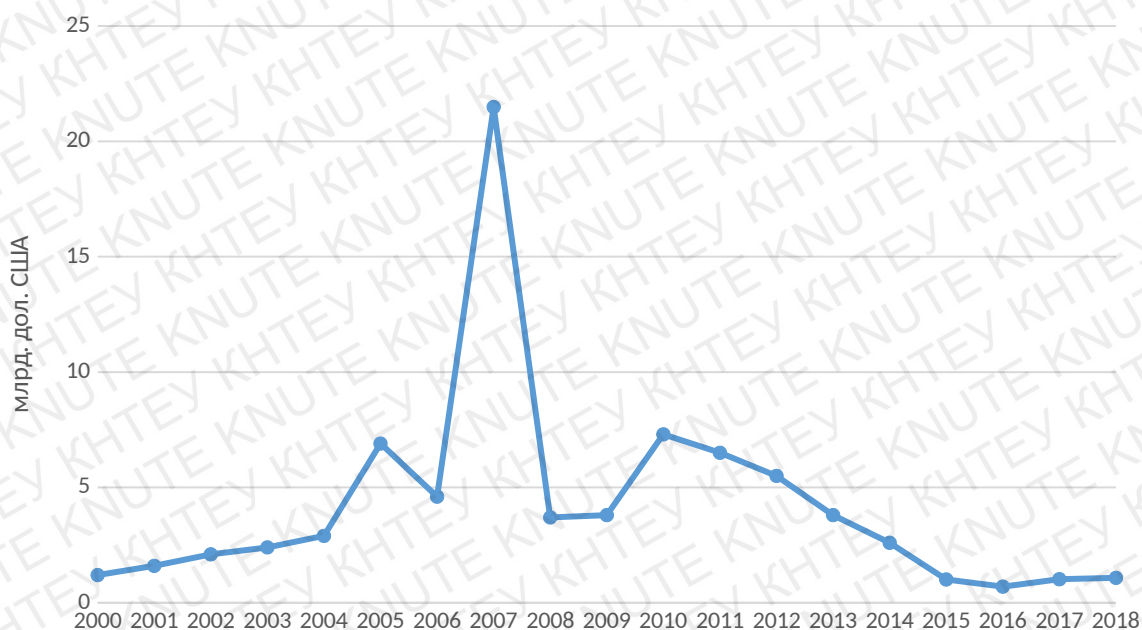
Поступове укрупнення промислового виробництва СРСР на початку 90-х років ХХ ст. було перервано в перші роки реформування економіки України, тому що антимонопольна політика тих років зводилася до деконцентрації виробництва і перебільшення ролі малих і середніх підприємств. Дані процеси носили стихійний характер і не мали під собою теоретичного обґрунтування, зокрема, не були пов'язані з пошуком оптимального обсягу виробництва для кожного виробника, якого розукрупнили [14,с. 50].

Незважаючи на явно непрогресивний зміст Закону України «Про фінансово-промислові групи», який скоріше є перешкодою об'єднання підприємств шляхом створення фінансово-промислових груп, це не зашкодило процесові концентрації та об'єднання капіталу [18, с.6]. В цей період утворено провідні фінансово-промислових групи України, які значно різняться між собою за впливом в економіці і політиці. Якщо група домінує у політиці то її вплив на економіку також значний. До найбільш впливових ФПГ належать: "Систем Капітал Менеджмент" (СКМ), "Приват", "Індустріальний союз Донбасу (ІСД)"; до групи середнього впливу: "Інтерпайп" та "Укрпромінвест"; до груп менш впливових: "Славутич", "Укрсоцбанк", "Фінанси і кредит", "Енергетичний стандарт" [25, с. 13].

Істотні зміни в процесах концентрації сталися на початку ХХІ століття. Вони були обумовлені, насамперед, глибокими об'єктивними змінами в національній економіці, утворенням істотного конкурентного сектора, становленням системи державних антимонопольних регуляторів.

Законодавчою основою оновлення став Закон України «Про захист економічної конкуренції», який був прийнятий у січні 2001 року і набув чинності з березня 2002 року. Наступним кроком стало затвердження Положення про порядок подання заяв до Антимонопольного комітету України про попереднє отримання дозволу на концентрацію суб'єктів господарювання від 19 лютого 2002 року. Це Положення розроблено відповідно до Законів України «Про захист економічної конкуренції», «Про Антимонопольний комітет України», «Про оренду державного та комунального майна» з метою запобігання монополізації товарних ринків, зловживанню монопольним (домінуючим) становищем, обмеженню конкуренції.

Починаючи з 2000 років концентраційні процеси в Україні, як і у світі, постійно зростали, збільшивши вартість вітчизняного корпоративного контролю до 2007 року майже у 50 разів. Вітчизняні активи у нафтопереробній, металургії, фінансовому секторі та інших галузях економіки приваблювали до себе закордонних інвесторів високою нормою віддачі та капітал та порівняно низькою вартістю. Утім зростаючий тренд концентрації був перерваний світовою фінансово-економічною кризою в середині 2008 року [11,ст.465]. Динаміка процесів концентрації в Україні в період 2000-2018 рр. зображена на рис.1.1.

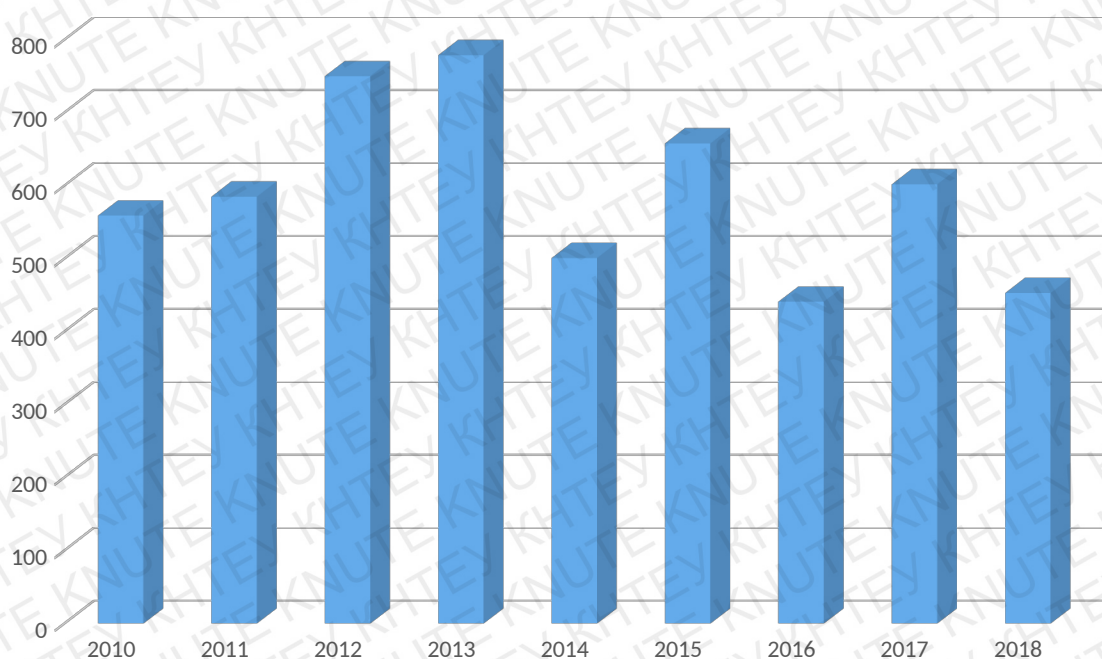

Рис. 1.1 Динаміка вартості угод щодо злиття та поглинання в Україні
Джерело: [24]

У 2008 та 2009 роках з початком кризи на кредитному ринку та падінням ВВП спостерігається і різке скорочення активності на вітчизняному ринку злиття та поглинання. Необхідно зазначити, що мінімальна активність у вищезазначений період мала наступні причини: відсутність капіталу у інвестора та очікування низьких цін на активи. Але вже у 2010 році ринок злиття та поглинання України перевищив прогнозований показник і досяг позначки у 7,3 млрд. дол. США. В цей рік відбувалась концентрація капіталу вітчизняними промислово-фінансовими групами за рахунок виходу з ринків дрібних корпорацій та західних інвесторів. Період з 2011 року характеризується зменшенням обсягу ринку корпоративного контролю, а найбільші частки серед галузей за обсягами угод займають фінансовий сектор, сільське господарство, будівництво. Політична нестабільність зумовила падіння українського ринку M&A з 2014 року. Починаючи 2016 року поживляється активність в Україні попри політичні та економічні виклики, що стоять перед країною, ринок корпоративного контролю демонструє позитивну динаміку з показниками зростання більше 10%. За 2018 рік M&A активність зростає на 19%, та було оголошено про укладання

80 угод. Утім, незважаючи як на цю динаміку, так і на зростання вартості угод М&А в Україні, загальна вартість та кількість угод були все ж нижчими за докризові показники. Ця динаміка відображає як зменшення прозорості на ринку злиття та поглинань в Україні за останні три роки були оприлюднені вартості лише для 46% угод М&А у порівнянні з 59% у 2013 році (цей показник значно менший за цифри, що зазвичай реєструються на розвинених ринках), так і скорочення середньої вартості угод, індивідуально менших за 100 млн дол. США. Незважаючи на це, за останні два роки ринок злиття та поглинань в Україні продемонстрував виняткову стійкість, і українські та міжнародні гравці демонструють дедалі більшу готовність інвестувати свої кошти, що сприяє відновленню економіки [24].

Найбільш поширеними видами концентрації суб'єктів господарювання в Україні, та на які АМКУ протягом останніх років надав дозвіл, були придбання акцій (часток, паїв), набуття контролю в інших формах та спільне створення суб'єкта господарювання. Розглянемо динаміку кількості заяв про надання дозволу на концентрацію суб'єктів господарювання, зображену на рис.1.2.

Рис. 1.2 Динаміка кількості заяв про надання дозволу на концентрацію суб'єктів господарювання, розглянутих Антимонопольним комітетом України

Джерело: [6]

В умовах пом'якшення фінансової кризи з 2010 року активізувалися процеси концентрацій суб'єктів господарювання. З огляду на відновлення економічного зростання країни у 2011-2013 роках збереглась тенденція до активізації процесів концентрації у підприємницькій діяльності. Зменшення кількості заяв в 2014 році обумовлено загальним скороченням інвестиційної активності в Україні. В січні 2016 року уточнено процесуальні засади контролю за концентрацією суб'єктів господарювання, зокрема підвищено пороги, при досягненні яких дозвіл Комітету є необхідним. Така зміна пояснює зменшення показника отриманих заяв на концентрацію в порівнянні з 2015 роком. Протягом 2018 року Комітетом було розглянуто 5 глобальних угод (кожна така угода потребувала одночасного розгляду від 8 до 29 заяв), при цьому частка глобальних угод до загальної кількості випадків, розглянутих АМКУ становила лише 19 %. Проте у 2017 році АМКУ в процесі контролю за концентрацією було проаналізовано, поряд з іншими заявами, близько 18 глобальних угод (кожна така угода потребувала одночасного розгляду від 6 до 32 заяв/випадків). У співвідношенні до загальної кількості випадків, розглянутих у Комітеті, частка глобальних угод становила 41 %. Враховуючи зазначене, зменшення кількості заяв у 2018 році порівняно з 2017 роком не є показником зменшення кількості концентрацій, оскільки різниця між показниками обумовлена лише особливостями глобальних угод [6].

Висновки до розділу 1

За результатами проведеного у розділі дослідження досягнуто таких висновків:

1. Концентрація суб'єктів господарювання – це процес злиття підприємств, компаній та інших ринкових активів, внаслідок якого зростає економічна влада учасників ринку. В сучасній економічній

думці немає єдності у визначенні змісту даної категорії. Економічна трактовка різних видів концентрації розкриває не тільки їх зміст, але й міру їх взаємопов'язаності, яка проявляється в зростанні виробництва та капіталу підприємств через злиття, приєднання, набуття контролю одного суб'єкта господарювання над іншими, тощо.

2. Сучасне розуміння причин виникнення концентрації сформувалося не одразу, а еволюціонувало протягом тривалого часу в економічній науці. Різні школи політичної економії розглядали ці причини по-різному. Тому різні теорії концентрації мають своє пояснення причин здійснення концентраційних угод і можуть бути мотивованими абсолютно несподіваними особистими причинами, тому можна підсумувати, щоне існує єдиного мотиву здійснення концентраційної угоди, а залежить від різних факторів та методів здійснення господарської діяльності.
3. Проаналізувавши позитивні та негативні наслідки від здійснення концентрації, слід зазначити, що перелік соціально-економічних наслідків є широким і залежить від різних причин. Процеси концентрації суб'єктів господарювання мають неоднозначний вплив на стан конкуренції на ринку. Для визначення наслідків від конкретної концентрації суб'єктів господарювання, необхідно порівнювати позитивні та негативні наслідки від очікуваної концентрації.
4. Основні етапи розвитку процесу концентрації в Україні багато в чому мають схожі риси зі світовою практикою, хоча і дещо відрізняються в часових межах та особливістю їх реалізації. Найпопулярнішими ринками, на яких здійснюються концентрація суб'єктів господарювання в Україні протягом останніх років є ринки сільськогосподарської продукції, ринки хімічних речовин і хімічної продукції, ринки фінансової та страхової діяльності, а також ринки

машино- та приладобудування, та ринки будівництва, нерухомості та будівельних матеріалів.

РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ВПЛИВУ КОНЦЕНТРАЦІЇ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ НА РОЗВИТОК КОНКУРЕНЦІЇ

2.1. Зміна структурних передумов конкуренції на внутрішніх ринках під впливом концентрації

Перші спроби щодо оцінки впливу концентрацій на конкурентного середовища мали місце ще наприкінці XIX століття в США з прийняттям антитрестівського законодавства, зокрема Акт Шермана, прийнятий у 1890 році. Федеральна торговельна комісія США, починаючи з 1895 року, збирає та публікує офіційні статистичні дані щодо кількості та вартості концентрацій. Пізніше, в період депресії 1930 - 1940 рр., аналіз концентрації ринків став особливо популярним, що призвело до переоцінки ролі

конкуренції в економіці. Після Другої світової війни інтерес до цієї проблематики дещо знизився через приділення посиленої уваги завданням економічної стабілізації та відновився вже в 1970-ті рр. В Україні аналіз конкурентного середовища та концентрації суб'єктів господарювання отримав свого розвитку наприкінці 1990-х рр. з початком перебудови національної економіки та формуванням конкурентного законодавства й органів Антимонопольного комітету. Переломний момент щодо процесу концентрації суб'єктів господарювання настав на початку ХХІ ст. з прийняттям Закону України «Про захист економічної конкуренції», який запроваджував новий підхід до регулювання концентрацій, а також оновлення основних методик аналізу ринків та концентрацій, що на них відбуваються.

В Рекомендаційних роз'ясненнях АМКУ щодо порядку застосування частини першої статті 25 Закону України "Про захист економічної конкуренції" (щодо оцінки горизонтальних концентрацій) зазначено, що для оцінки впливу концентрації на конкуренцію необхідно дослідити, зокрема, такі групи чинників:

- ринкові частки учасників концентрації та рівні концентрації на задіяних товарних ринках;
- можливі антиконкурентні наслідки на задіяних товарних ринках;
- імовірність того, що влада покупця буде діяти як урівноважуючий чинник антиконкурентних наслідків концентрації;
- імовірність того, що вступ нових учасників на ринок буде діяти як урівноважуючий чинник антиконкурентних наслідків концентрації;
- ризик банкрутства.

Слід підкреслити, що ці чинники не є «контрольним списком», що буде механічно застосовуватись до кожного випадку. Скоріш за все, конкурентний аналіз в окремому випадку буде ґрунтуватись на передбачуваному впливі від злиття з огляду на відповідні фактори й умови. Не всі чинники будуть завжди

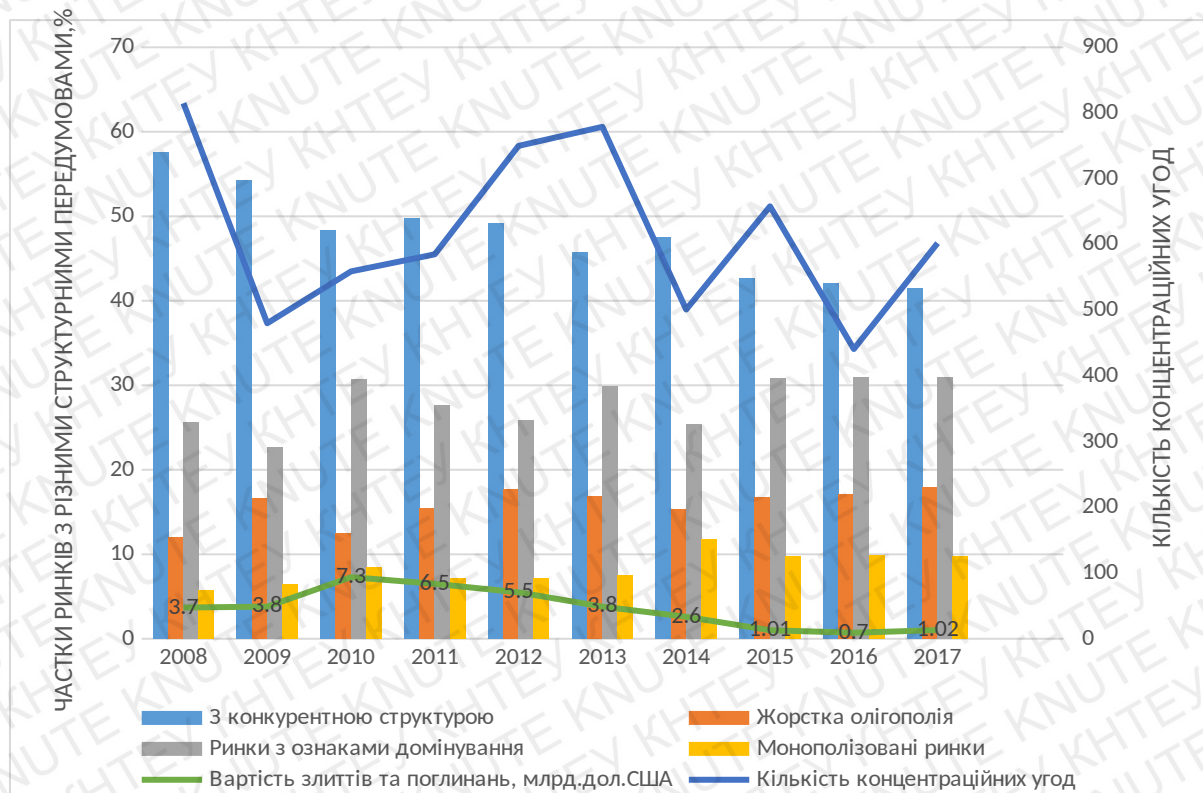

доречними в кожному горизонтальному злитті, і може бути непотрібним аналіз усіх.

У разі якщо концентрація призводить до монополізації ринку або суттєвого обмеження конкуренції, АМКУ приймає рішення про її заборону. За результатами оцінки чинників АМКУ може дійти висновків про те, що існує ймовірність настання негативних наслідків концентрації (наприклад, підвищення цін, зменшення обсягів виробництва та асортименту або погіршення якості товарів та послуг), яким одночасно протидіють позитивні для конкуренції наслідки.

Під час прийняття остаточного рішення АМКУ враховує позитивні для конкуренції наслідки за умови, що: вони є неможливими без здійснення концентрації (безпосередньо залежать від концентрації); є вигідними та своєчасними для споживачів [4, р.3].

Для визначення ступеню впливу концентрації суб'єктів господарювання на структурні передумови конкуренції в Україні переглянемо рис.2.1

Рис. 2.1. Динаміка структурних передумов конкуренції в Україні у 2008 – 2017 роках (частки ринків з різними структурними передумовами

конкуренції у загальному обсязі реалізації продукції), у відсотках, кількості дозволених концентраційних угод та вартості угод M&A.

Джерело: [6],[24]

Аналіз тенденцій зміни структурних передумов конкуренції, починаючи з 2008 року, свідчить, що з початку розгортання світової економічної кризи має місце тенденція до скорочення рівня конкуренції в економіці України. При цьому, якщо протягом 2010 – 2011 років скорочення частки конкурентних ринків відбувалося за рахунок розширення олігопольних ринків, на яких конкуренція за певних умов можлива, то з 2012 року відбувається поступове зростання часток ринків з ознаками індивідуального домінування чи монополізованих ринків, на яких конкуренція практично виключається. З 2014 року скорочення частки конкурентних ринків відбувалося також за рахунок розширення олігопольних ринків.

Відповідно до рис.2.1 можна зробити висновок, що кількість дозволених концентраційних угод та вартість угод зі злиття та поглинань не мають прямого впливу на зміну структурних умов конкуренції на ринку, це пояснюється тим, що органи Антимонопольного комітету України здійснюють загальну оцінку передбачуваного впливу концентрації на конкуренцію, щоб встановити, чи призведе вона до монополізації (домінування) чи суттєвого обмеження конкуренції на всьому ринку або його значній частині. За деяких обставин беруть до уваги також майбутні зміни на ринку, які можна з упевненістю передбачити.

Концентраційна угода може вчинити вплив на структурні умови конкуренції на ринку, коли наявний учасник ринку здійснює концентрацію з потенційним конкурентом на цьому ринку, тоді можуть мати місце антиконкурентні наслідки, подібні до наслідків концентрації за участю двох чинних конкурентів. Концентрація з потенційним конкурентом може спричинити горизонтальні антиконкурентні наслідки, якщо потенційний конкурент істотно обмежує поведінку суб'єктів господарювання, які діють на ринку.

Таким є випадок, коли потенційний конкурент володіє активами, які можуть бути використані для вступу на ринок без значних незворотних витрат. Антиконтурентні наслідки також можуть виникати, коли інший учасник концентрації з високою ймовірністю понесе необхідні незворотні витрати для вступу на ринок протягом відносно короткого періоду часу, після чого цей суб'єкт господарювання обмежуватиме поведінку чинних учасників ринку.

Концентрація з потенційним конкурентом здійснює вплив на структурні умови конкуренції на ринку зазвичай за наявності двох базових умов:

- потенційний конкурент повинен здійснювати значний конкурентний тиск або існує істотна ймовірність здійснення такого тиску в майбутньому. Свідчення того, що потенційний конкурент має плани вступати на ринок, можуть суттєво допомогти дійти такого висновку;
- не повинно бути достатньої кількості інших діючих чи потенційних конкурентів, які могли б підтримувати рівнозначний конкурентний тиск після концентрації.

Позитивний вплив на структурні умови конкуренції на ринку може мати концентраційна угода, якщо одним з учасників концентрації є неплатоспроможний суб'єкт господарювання, якому загрожує банкрутство. При цьому така концентрація забезпечує збереження умов конкуренції. Базовою вимогою є те, що погіршення конкуренції після концентрації не повинно бути наслідком такої концентрації. Такі умови виникають тоді, коли конкуренція на ринку погіршилася б щонайменше так само за відсутності концентрації. Наступні три критерії особливо важливими для конкуренції на ринку. По-перше, суб'єкта, що заявляє про свою неплатоспроможність, у найближчому майбутньому буде витіснено з товарного ринку через фінансові труднощі, якщо не відбудеться поглинання іншим суб'єктом. По-друге, немає іншої, менш антиконкурентної альтернативи, ніж заявлена концентрація. По-

третє, за відсутності концентрації активи неплатоспроможного суб'єкта будуть неодмінно виведені з товарного ринку.

Саме учасники концентрації, які повідомляють про концентрацію, зобов'язані надати достатні докази для того, щоб продемонструвати, що погіршення структури конкуренції не спричиняється концентрацією [4, р.9].

Для аналізу впливу концентрації на структурні передумови конкуренції на ринку розглянемо конкретну справу: 29 вересня 2017 року Антимонопольний комітет України надав дозвіл на опосередковане придбання акцій ПАТ "ВіЕс Банк". Комітетом розглянута заява про надання дозволу фізичній особі – громадянину України Тігіпку С.Л. на опосередковане придбання акцій ПАТ «ВіЕс Банк» (м. Львів), що забезпечує перевищення 50 % голосів у вищому органі управління товариства. Громадянин України Тігіпка С.Л. опосередковано здійснює контроль над ПАТ «ТАСКОМБАНК» (м. Київ) та ПАТ «Універсал банк» (м. Київ)[6].

Для аналізу коректності прийнятого рішення АМК застосуємо вимірники рівня ринкової концентрації, до яких належать: коефіцієнт ринкової концентрації, індекс Херфіндаля-Хіршмана, ентропія ринкових часток та індекс Джині. Коефіцієнт ринкової концентрації (CR_n) являє собою суму ринкових часток декількох найбільших фірм на ринку. Для цього проаналізуємо структуру ринку кредитних та депозитних послуг (табл. 2.1).

Таблиця 2.1

Структура ринку банківських послуг України (%), 2016 р.

Назва банку	Частка кредитного ринку	Частка депозитного ринку
АТ "ОЩАДБАНК"	12,06	17,44
АТ "Укрексімбанк"	10,65	13,85
ПАТ КБ "ПРИВАТБАНК"	9,97	18,58
ПАТ "СБЕРБАНК"	7,36	3,99
АТ "Райффайзен Банк Аваль"	5,10	4,10
ПАТ "Промінвестбанк"	4,95	2,61
ПАТ "АЛЬФА-БАНК"	4,67	3,18

ПАТ "ПУМБ"	4,51	3,62
ПАТ "УКРСОЦБАНК"	4,27	2,59
АТ "УкрСиббанк"	3,77	3,69
ПАТ "КРЕДІ АГРІКОЛЬ БАНК"	2,83	2,45
АТ "ТАСКОМБАНК"	1,02	0,67
ПАТ "УНІВЕРСАЛ БАНК"	0,61	0,39
ПАТ "ВіЕс Банк"	0,26	0,27
Інші	27,97	22,57
ВСЬОГО	100,00	100,00

Джерело: [23]

Розрахунок коефіцієнта ринкової концентрації для ринку кредитних ($CR_1 = 12,06\%$, $CR_3 = 32,68\%$, $CR_5 = 45,14\%$) та депозитних послуг ($CR_1 = 18,58\%$, $CR_3 = 49,87\%$, $CR_5 = 57,96\%$). З розрахунків, можна зробити висновок, що існує ймовірність колективної монополізації на ринку депозитних послуг $CR_3 > 35\%$.

Для даної концентраційної угоди таких суб'єктів господарювання, як ПАТ "ВіЕс Банк", ПАТ «ТАСКОМБАНК» та ПАТ «Універсал банк» сукупна частка суб'єктів господарювання на ринку кредитних послуг становить 1,89%, на ринку депозитних послуг – 1,33%. Враховуючи наявність значної кількості конкурентів, опосередковане придбання акцій ПАТ «ВіЕс Банк» не призведе до монополізації чи суттєвого обмеження конкуренції на ринку банківських послуг в Україні.

Проаналізуємо розраховані показники ринкової концентрації, представлені в таблиці 2.2

Таблиця 2.2

Показники ринкової концентрації

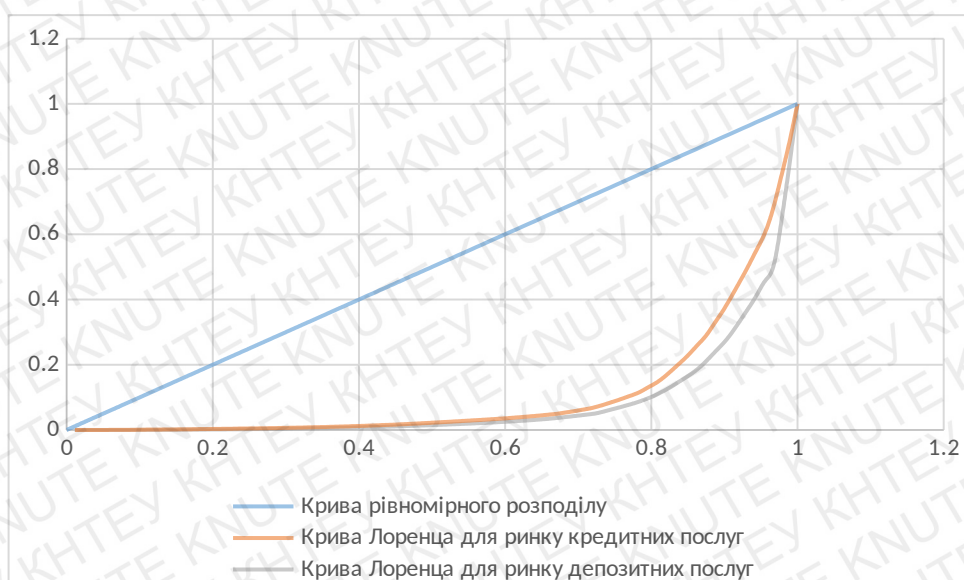
Показник	До процесу концентрації		Після процесу концентрації	
	Кредитні послуги	Депозитні послуги	Кредитні послуги	Депозитні послуги
Індекс Херфіндала-Хіршмана	0,059464	0,096575	0,059672	0,096683
Ентропія ринкових часток	3,221779	2,913864	3,203551	2,900267
Індекс Джині	0,789662609	0,838312521	0,789372	0,83808897

Джерело: за результатами власних розрахунків автора, наведених в Додатках А-Н

Індекс Херфіндаля-Хіршмана розраховується як сума квадратів ринкових часток. Може набувати значень від 0 (на ринку досконалої конкуренції) до 1 (у разі існування на ринку монополії). Концентрація зумовлює зростання індексу на 0,0002 у першому випадку та на 0,0001 у другому. Така зміна не призводить до обмеження конкуренції на ринку, тому прийняття рішення АМКУ про надання дозволу на концентрацію є правомірним .

Ентропія ринкових часток відображає міру невпорядкованості ринкової структури, невизначеності й безсистемності розподілу ринкових часток між учасниками ринку. Значення ентропії ринкових часток, вище за 2, свідчить про достатній ступінь конкурентності ринку та відсутність підстав для заборони концентрації на ньому. Концентрація призвела до зниження ентропії на ринку кредитних послуг на 0,018 та 0,014 пункти на ринку депозитних послуг. Однак структура ринку і невпорядкованість розподілу ринкових часток залишилася досить високою. Це свідчить про правомірність рішення Антимонопольного комітету України про надання дозволу на концентрацію.

Індекс Джині являє собою статистичний показник, що ґрунтується на кривій Лоренца, алгебраїчно виражаючи ступінь нерівномірності розподілу ринкових часток. Отримане значення індексу Джині до та після здійснення концентрації свідчить про помірну концентрацію ринку. Графічною інтерпретацією індексу Джині є крива Лоренца.

Рис.2.2 Крива Лоренца для ринку банківських послуг України

Чим далі крива Лоренца відхиляється від кривої рівномірного розподілу, тим більш нерівномірним є розподіл часток на ринку. Отже, ринок кредитних та депозитних послуг є помірно концентрованим і здійснення концентрація не призведе до значної зміни розподілу ринкових часток.

Можна зробити висновок, що ця концентраційна угода не призведе до монополізації та до суттєвих змін структурних передумов конкуренції на даному ринку та висновок АМКУ, щодо надання дозволу на здійснення концентраційної угоди, є правомірним та відповідає чинному законодавству України.

2.2. Оцінка ролі концентрації у підвищенні конкурентоспроможності українських компаній на зовнішніх ринках

Однією з найбільш важливих форм забезпечення конкурентоспроможності національних підприємств на світових ринках є концентрація суб'єктів господарювання. Концентраційні процеси створюють потужних гравців не тільки на внутрішніх ринках, а й на зовнішніх, що дозволяє країні зайняти активну позицію на світовій економічній та

політичній арені, здійснити позитивний вплив на розвиток галузі та зробити її більш стійкою до кризових явищ. Особливу роль у даному питанні відіграє вертикальна інтеграція суб'єктів господарювання, що дає можливість забезпечити розвиток галузей, регіонів і економіки країни в цілому.

Сучасний стан світової економіки характеризується активними процесами глобалізації. Одним із наслідків є лібералізація господарського життя, яка спричиняє виникнення великих транснаціональних корпорацій. Тому конкурентоспроможність окремих суб'єктів господарювання, як на національному ринку, так і на світовому, є однією з передумов національної конкурентоспроможності. З вищесказаного можна зробити висновок про наявність прямого пропорційного зв'язку між конкурентоспроможністю економіки України в цілому та концентраційними процесами.

Незважаючи на збільшення кількості угод із придбання українських активів іноземними інвесторами [24], останніми роками на ринку M&A значно зросла активність українських інвесторів: у 2018 році 62% від сукупної вартості угод і 63% від загальної кількості угод були укладені між українськими покупцями і продавцями. Найбільшою внутрішньою угодою та угодою в цілому у 2018 році стала угода на суму 714 млн дол. США з придбання активів «Донецьксталі» компанією Industrial Coal Holding LLC, яка, згідно з наявною інформацією, перебуває у спільній власності групи «Метінвест», найбільшого металургійної групи в Україні, та інших співінвесторів. Це збільшило середню вартість внутрішніх угод на 52% до 49 млн дол. США. З 2014 року показник середньої вартості внутрішніх угод щороку зростає проти кожного попереднього року. За останні роки понад 90% інвестицій на внутрішні ринки M&A зосередилися у трьох секторах: у металургійному секторі, у сільському господарстві і у секторі нерухомості та будівництва. Понад дві третини від загальної кількості внутрішніх операцій M&A припадають на сектори нерухомості та будівництва, сільського господарства і металургії та гірництва.

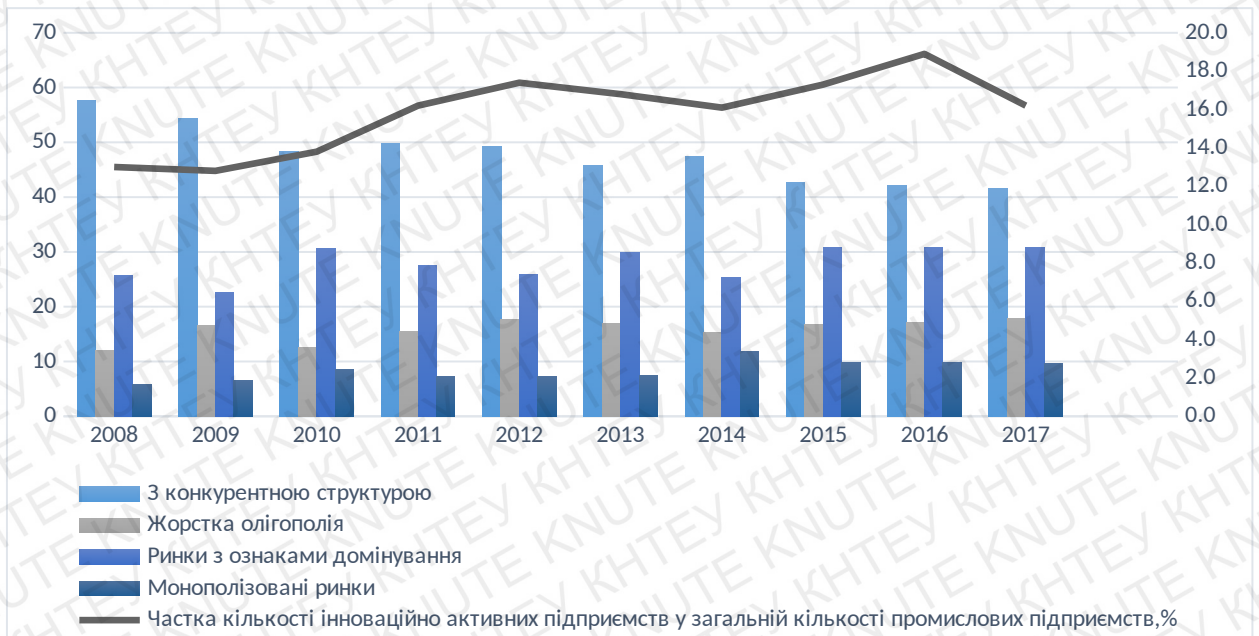
Відродження довіри внутрішніх інвесторів до України є також позитивним індикатором. Як приклад, в січні 2019 року приватна інвестиційна компанія Horizon Capital створила новий фонд «Emerging Europe Growth Fund III», що буде інвестувати в швидкозростаючі, експортно-орієнтовані компанії, що використовують українську конкурентоздатну платформу для отримання доходів, в першу чергу в сфері ІТ, легкої промисловості, продовольства та сільського господарства, оглосивши про ліміт в 200 млн дол. США, що перевищує початковий ліміт в 150 млн дол. США.

Найбільші за загальною вартістю M&A угоди в Україні у 2018 році було укладено у двох секторах економіки (металургійному та аграрному), на які в сукупності припадає майже три чверті усього обсягу угод. При цьому дві третини загальної кількості угод були розподілені між чотирма секторами, зокрема нерухомістю і будівництвом, сільським господарством, банківською справою і страхуванням та сектором споживчих товарів.

У 2018 році компанії України оголосили про п'ять угод із придбання іноземних активів, що дорівнює середній кількості таких угод, зафіксованій за чотири попередні роки. Це свідчить про зростання впевненості у географічній експанії українських компаній та успіху тестування бізнес-моделей у нових географічних регіонах. Однак те, що всі п'ять угод відбулися у Європі (4) і Росії (1), говорить про бажання лишатися на наближених закордонних територіях. П'ять угод із придбання іноземних активів українськими інвесторами укладені в таких секторах: сільського господарства, споживчих ринків, інновацій та технологій і нерухомості та будівництва у Росії, Франції, Словенії та Польщі. При цьому інвестори розкрили вартість лише двох угод: угоди придбання МХП 91% акцій компанії Perutnina Ptuj, зареєстрованого у Словенії вертикально інтегрованого виробника пташиного м'яса, та придбання українською інвестиційною компанією ICU додаткових 17% частки у компанії Burger King Russia [24].

Концентрація суб'єктів господарювання може впливати на економічне зростання, прискорюючи темпи НДДКР та активізуючи інноваційну діяльність на сучасному етапі розвитку глобальної економіки. Технологічна еволюція обумовлює прискорене моральне старіння продукції і технології, збільшується кількість і вартість наукових розробок, а результати дослідження залишаються непередбачуваними. З огляду на це, зрозуміло, чому в тих галузях, де сучасні технології є джерелом конкурентних переваг, переважна більшість компаній виявляються неспроможними самостійно нести всі витрати з розробки нової продукції, нових технологічних ліній, здатних у майбутньому забезпечити їм ринкове лідерство або хоча б захист своїх конкурентних позицій. Такий стан справ є додатковим стимулом до об'єднання компаній, у тому числі й шляхом концентрації суб'єктів господарювання [10, с. 260-261].

Інтенсивність НДДКР, яка вимірюється розміром витрат на дослідження та розробки, спочатку зростає та досягає максимуму, коли коефіцієнт концентрації, розрахований як ринкова частка чотирьох найбільших фірм галузі (CR-4) дорівнює 50-55%. У низькоконцентрованих галузях, де четвірка лідерів контролює менше 15% ринку, стимули до інновації практично відсутні [28, с.633]. З цього виходить, що компанії, які функціонують на олігопольному ринку, є найбільш схильними до інноваційної активності, оскільки займаючи значну частку ринку, вони мають необхідні засоби для здійснення інновацій, та достатні стимули, пов'язані із конкурентною боротьбою.

Рис. 2.3 Динаміка структурних передумов конкуренції в Україні у 2008 –2017 роках, у відсотках та частка кількості інноваційно активних підприємств у загальній кількості промислових підприємств.

Джерело: [6],[7]

Відповідно, на рисунку 2.3 можна спостерігати деяку залежність між часткою інноваційно активних підприємств та часткою олігопольних ринків в Україні. Це підтверджує те, що сучасна науково-дослідна діяльність з розробки нових продуктів і технологій потребує великих витрат, тому лише великі підприємства здатні фінансувати належний рівень НДДКР.

Частка підприємств в Україні, що здійснюють інноваційну діяльність залишається на досить низькому рівні. У 2016 році лише 18,9% підприємств були інноваційно активними, у 2018 році цей показник вже становить 16,4%.

Таким чином, підвищення конкурентоспроможності українських компаній на зовнішніх ринках має стати одним з головних пріоритетів державної промислової та конкурентної політики. Тому ефективний державний контроль має сприяти покращенню позицій вітчизняних компаній у конкурентній боротьбі на внутрішньому та зовнішніх ринках та сприяти залученню інвестицій разом з прискоренням темпів науково-дослідних та дослідно-конструкторських робіт.

Висновки до Розділу 2

За результатами проведеного у розділі дослідження встановлено таке:

1. В Україні аналіз конкурентного середовища та впливу концентрації суб'єктів господарювання на розвиток конкуренції отримав свого розвитку наприкінці 1990-х рр. з початком перебудови національної економіки та формуванням конкурентного законодавства й органів Антимонопольного комітету.
2. Позитивний вплив на структурні умови конкуренції на ринку може мати концентраційна угода, якщо одним з учасників концентрації є неплатоспроможний суб'єкт господарювання, якому загрожує банкрутство. Концентраційна угода може вчинити вплив на структурні умови конкуренції на ринку, коли наявний учасник ринку здійснює концентрацію з потенційним конкурентом на цьому ринку. Тоді як кількість дозволених концентраційних угод та вартість угод зі злиття та поглинань не мають прямого впливу на зміну структурних умов конкуренції на ринку.
3. Один з найважливіших чинників, який визначає сучасний розвиток економіки, є глобалізація світового господарства. Сьогодні жодна країна не може залишатися осторонь від впливу глобалізації, оскільки вона визначає тенденції і напрямки розвитку більшості економічних процесів і, в першу чергу, процесів концентрацій суб'єктів господарювання. Концентрація може впливати на економічне зростання, прискорюючи темпи НДДКР та активізуючи інноваційну діяльність, тому сучасна науково-дослідна діяльність з розробки нових продуктів і технологій потребує великих витрат і лише великі підприємства здатні фінансувати належний рівень НДДКР.

3.1. Аналіз переваг та недоліків діючої моделі контролю за концентрацією в Україні

З метою запобігання монополізації товарних ринків, зловживання монопольним (домінуючим) становищем, обмеження конкуренції органи Антимонопольного комітету України здійснюють державний контроль за концентрацією суб'єктів господарювання. Усі заходи АМКУ щодо контролю концентрації можна поділити на три групи залежно від етапу здійснення контрольних заходів:

- попередній контроль;
- поточний контроль;
- наступний контроль.

Найбільш ефективним є попередній контроль концентрації суб'єктів господарювання. Він базується на процедурі нотифікації – попереднього повідомлення органів державної влади про концентрацію суб'єктів господарювання з метою отримання дозволу на здійснення такої концентрації [15, с. 214].

Відповідно Закону України «Про захист економічної конкуренції» та Положення про порядок подання заяв до Антимонопольного комітету України про попереднє отримання дозволу на концентрацію суб'єктів господарювання

(Положення про концентрацію) від 19 лютого 2002 р. № 33-р зазначають, що отримання дозволу органів АМКУ на концентрацію суб'єктів господарювання потребує в разі, якщо:

– сукупна вартість активів або сукупний обсяг реалізації товарів учасників концентрації, з урахуванням відносин контролю, за останній фінансовий рік, у тому числі за кордоном, перевищує суму, еквівалентну 30 мільйонам євро, визначену за офіційним валютним курсом, установленим Національним банком України, що діяв в останній день фінансового року, при цьому вартість (сукупна

вартість) активів або обсяг (сукупний обсяг) реалізації товарів в Україні не менш як у двох учасників концентрації, з урахуванням відносин контролю, перевищує суму, еквівалентну 4 мільйонам євро, визначену за офіційним валютним курсом, установленим Національним банком України, що діяв в останній день фінансового року, у кожного;

– сукупна вартість активів або сукупний обсяг реалізації товарів в Україні суб'єкта господарювання, щодо якого набувається контроль, або суб'єкта, активи, частки (акції, паї) якого набуваються у власність чи одержуються в управління і користування, або хоча б одного із засновників створюваного суб'єкта господарювання, з урахуванням відносин контролю, за останній фінансовий рік перевищує суму, еквівалентну 8 мільйонам євро, визначену за офіційним валютним курсом, установленим Національним банком України, що діяв в останній день фінансового року, і при цьому обсяг реалізації товарів хоча б одного іншого учасника концентрації, з урахуванням відносин контролю, за останній фінансовий рік, у тому числі за кордоном, перевищує суму, еквівалентну 150 мільйонам євро, визначену за офіційним валютним курсом, установленим Національним банком України, що діяв в останній день фінансового року.

Концентрація, яка потребує дозволу, забороняється до надання дозволу на її здійснення. До надання такого дозволу учасники концентрації зобов'язані утримуватися від дій, які можуть призвести до обмеження конкуренції та неможливості відновлення початкового стану [1, ст. 24].

Невважаються концентрацією і не потребує дозволу органів Комітету на концентрацію:

1) створення суб'єкта господарювання, метою чи внаслідок створення якого здійснюється координація конкурентної поведінки

між суб'єктами господарювання, що створили зазначений суб'єкт господарювання, або між ними та новоствореним суб'єктом господарювання. Такі дії розглядаються як узгоджені дії;

2) придбання часток (акцій, паїв) суб'єкта господарювання особою, основним видом діяльності якої є проведення фінансових операцій чи операцій з цінними паперами, якщо це придбання здійснюється з метою їх наступного перепродажу за умови, що зазначена особа не бере участі в голосуванні у вищому органі чи інших органах управління суб'єкта господарювання. У такому випадку наступний перепродаж має бути здійснений протягом одного року з дня придбання часток (акцій, паїв);

3) дії, які здійснюються між суб'єктами господарювання, пов'язаними відносинами контролю, у випадках, передбачених частиною другою цієї статті, крім випадків набуття такого контролю без отримання дозволу Антимонопольного комітету України, якщо необхідність отримання такого дозволу передбачена законом;

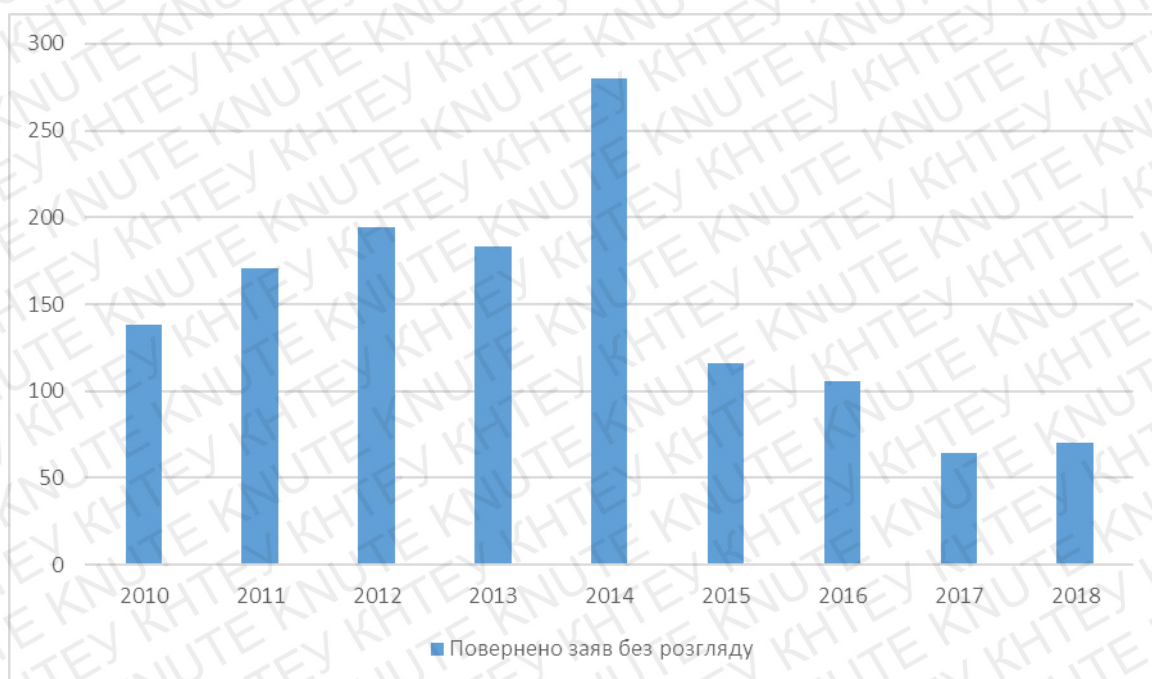
4) набуття контролю над суб'єктом господарювання або його частиною, в тому числі завдяки праву управління та розпорядження його майном арбітражним керуючим, службовою чи посадовою особою органу державної влади [1, ст.22].

У тридцятиденний строк від дня прийняття рішення Антимонопольним комітетом України про заборону концентрації особи можуть звернутися до Кабінету Міністрів України із заявою про надання дозволу на концентрацію. За умови, що учасники концентрації надають матеріали, якими обґрунтовують необхідність надання дозволу на концентрацію, підтверджують, що позитивний ефект для суспільних інтересів від концентрації буде переважати негативні наслідки обмеження конкуренції, а також те, що обмеження конкуренції, зумовлені концентрацією, є необхідними для досягнення мети концентрації чи реалізації узгоджених дій і не становлять загрози системі ринкової

економіки, зокрема економічне обґрунтування очікуваного позитивного ефекту з відповідними розрахунками показників соціально-економічних та інших наслідків концентрації [3].

Для цього необхідно створити Комісію з питань оцінки позитивних і негативних наслідків концентрації. Фінансування діяльності комісії здійснюється за рахунок коштів державного бюджету, передбачених на поточний рік для Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України. Такий спосіб отримання дозволу на концентрацію суб'єктів господарювання використовують дуже рідко, тому інструментарій застосування для виправдання концентрації та процесуальні засади потребують перегляду та вдосконалення починаючи зі створення спеціальної методики для Комісії та перегляду джерел фінансування.

Для оцінки ефективності попереднього контролю розглянемо кількість заяв, які були повернуті заявникам без розгляду або учасники концентрації відмовилися від її здійснення до прийняття рішення АМКУ (рис.3.1). Повернення заяв без розгляду було обумовлено насамперед недостатністю інформації, що містилась в наданих матеріалах.

Рис. 3.1 Динаміка кількості заяв, які повернути без розгляду, оскільки не відповідають встановленим АМКУ вимогам та/або надходження від заявника клопотання про відкликання заяв

Джерело: [6]

Зменшення кількості повернутих заяв без розгляду свідчить про зростання якості матеріалів, що подаються до АМКУ. Насамперед, це відображає покращення попереднього контролю концентрації суб'єктів господарювання. Зростання ефективності попереднього контролю відбулося за рахунок впровадження процедури отримання попередніх висновків, що дозволяють суб'єктам господарювання отримати можливість з'ясувати необхідність отримання дозволу та розробки презентації роз'яснення щодо покрокового складання та надання заяв про концентрацію, чим значно покращено надання консультацій заявникам та обмін інформації з ними. Недоліком залишається відсутність методичних принципів для здійснення порівняльного аналізу соціально-економічних втрат та переваг від здійснення концентрації, що призводить до настання негативних наслідків. Також недоліком є відсутність рекомендаційних роз'яснень стосовно оцінки негоризонтальних концентрацій.

Поточний контроль концентрації суб'єктів господарювання полягає в постійному моніторингу ринкової ситуації, а також у проведенні регулярних перевірок тих концентраційних угод, що відбуваються. Дані результатів перевірок, проведених АМКУ та ініційованих ним самостійно або на підставі заяв суб'єктів господарювання, є беззаперечними підставами для початку розгляду АМКУ справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції у вигляді концентрації без отримання відповідного дозволу, якщо наявність такого дозволу необхідна й підприємства-учасники досі не звернулися до АМКУ за його отриманням. Навіть у разі відсутності підстав для заборони концентрації, підприємства-порушники будуть змушені нести відповідальність за вчинене порушення.

З метою попередження порушення і можливої монополізації товарних ринків Антимонопольним комітетом постійно проводиться моніторинг джерел засобів масової інформації (Інтернет-видання, періодичних видань і тд) та проведення щорічного моніторингу товарних ринків. Також регулярно

направляє ініціативні запити суб'єктам господарювання про надання інформації та роз'яснення учасникам ринків щодо необхідності звернення до АМКУ за отриманням попереднього дозволу на концентрацію.

Наступний контроль концентрації суб'єктів господарювання передбачає нагляд за тими концентраційними угодами, що відбулись. Особливої ваги він набуває у випадках, коли :

- 1) у результаті концентрації утворений суб'єкт господарювання, здатний монополізувати ринок, обмежити чи усунути конкуренцію на ньому;
- 2) дозвіл на концентрацію надано за умови виконання учасниками певних зобов'язань;
- 3) надання дозволу на концентрацію обумовлено існуванням певних обставин, дія яких у майбутньому може припинитися;
- 4) дозвіл на концентрацію було надано на підставі неповної або недостовірної інформації.

У першому випадку наступний контроль передбачає використання загального механізму нагляду за діяльністю монопольних утворень та недопущення зловживання цих підприємств своїм монопольним (домінуючим) становищем. Такий нагляд передбачає проведення органами АМК України періодичних перевірок діяльності зазначених суб'єктів господарювання щодо дотримання ними законодавства про захист економічної конкуренції, а також реалізацію заходів, спрямованих на розвиток конкуренції на ринку дії об'єднаної компанії.

У другому випадку, алгоритм наступного контролю концентрації описується Порядком здійснення контролю за виконанням рішення Кабінету Міністрів України про надання дозволу на узгоджені дії, концентрацію суб'єктів господарювання. Цей порядок передбачає систему спільних контрольних заходів АМК України та Міністерства економічного розвитку і торгівлі та містить вбудований механізм скасування рішення Кабінету Міністрів України щодо надання дозволу на концентрацію у разі порушення

учасниками концентрації тих умов, на яких було надано дозвіл [15, с.218-219].

Підсумовуючи вище наведеноможна констатувати позитивну динаміку зростання ефективності державного контролю за концентрацією суб'єктів господарювання в Україні.

3.2. Удосконалення інституційних засад та методики здійснення контролю за концентрацією

Сучасний розвиток економіки в умовах глобалізації, технологічного прогресу і лібералізації ринків посилює конкурентне середовище, тим самим підвищуючи актуальність процесів злиття та поглинання для будь-якої країни. У різних країнах або регіонах світу злиття та поглинання компаній мають свої особливості. Ступінь їх правового регулювання також різний. Крім того, проведення операцій по злиттю і поглинанню обумовлено виконанням їх учасниками передбачених законодавством вимог та обмежень, спрямованих на підтримку конкуренції, забезпечення прозорості проведених корпоративних заходів, захист інтересів акціонерів (учасників) та кредиторів реорганізованих комерційних організацій. Основні вимоги українського законодавства по встановленню контролю за концентрацією суб'єктів господарювання здебільшого збігаються з основними вимогами законодавств країн світу, що забороняють антиконкурентні злиття господарських структур[28].

Удосконалення у сфері контролю за процесами концентрації суб'єктів господарювання проводиться, зокрема шляхом:

- здійснення процесів адаптації українського законодавства до законодавства ЄС;
- розробки рекомендаційних роз'яснень щодо підходів до визначення ринків;

- вдосконалення процесів практичного застосування внесених змін співробітниками АМКУ;
- проведення роз'яснювальної роботи серед представників бізнесу з метою оптимізації процесів підготовки та аналізу заяви про надання дозволу на концентрацію відповідно до внесених до законодавства змін тощо.

Вагомим внеском, в процес удосконалення інституційних засад та методики здійснення контролю за концентрацією суб'єктів господарювання, стала набуття чинності Угоди про Асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії і іншими державами-членами, з іншої сторони. Україна зобов'язується наблизити своє законодавство про конкуренцію та практику застосування до правил ЄС [5].

26 січня 2016 року внесено зміни до Закону України «Про захист економічної конкуренції», якими підвищено вартісні показники, при досягненні яких концентрації підпадають під контроль АМКУ.

В новій редакції Закону України «Про захист економічної конкуренції» з'являється спрощена процедура розгляду заяв про надання дозволу на концентрацію.

19 серпня 2016 року введено в дію нову редакцію Положення про концентрацію, якою, зокрема:

- зменшено обсяг запитуваної інформації та кількість документів, що були не релевантними для розгляду заяви;
- визначено вимоги до заяви, що подається за спрощеною процедурою;
- змінено підхід до економічного обґрунтування, яке надається в рамках розгляду заяви за загальною процедурою;
- впроваджено процедуру консультації за клопотанням учасників концентрацій.

З метою наближення законодавства до практик ЄС, 27 грудня 2016 року АМКУ затвердив рекомендаційні роз'яснення щодо порядку застосування частини першої статті 25 Закону України «Про захист

економічної конкуренції» стосовно систематизації та вдосконалення підходів до оцінки горизонтальних концентрацій. Так, оцінка Комітетом горизонтальної концентрації включає:

- визначення відповідних товарних та географічних ринків;
- оцінку впливу концентрації на конкуренцію.

15 грудня 2017 року оприлюднено проект Рекомендаційних роз'яснень щодо порядку застосування частини першої статті 25 Закону України «Про захист економічної конкуренції» в частині оцінки негоризонтальних концентрацій. Передбачається, що оцінка Комітетом негоризонтальних концентрацій включатиме:

- оцінку вертикальних та конгломератних злиттів, для чого проводиться;
- визначення відповідних товарних та географічних ринків;
- оцінку впливу концентрації на конкуренцію.

За 2018 рік у рамках розробки/опрацювання процедурних документів Комітету щодо контролю за концентраціями та узгодженими діями (за підтримки проекту Європейського Союзу Twinning UA/49; представників місії Федеральної торговельної комісії) завершено розробку:

- методичних рекомендацій щодо оцінки концентрацій у вигляді створення спільних підприємств;
- рекомендаційні роз'яснення щодо добровільних зобов'язань сторін у справах про концентрації, що включає в себе: порядок застосування Комітетом структурних зобов'язань до учасників концентрації та порядок моніторингу виконання вимог та зобов'язань, якими обумовлюється надання дозволів на концентрації суб'єктів господарювання [6].

Крім всіх попередніх покращень для подальшого вдосконалення у сфері контролю за концентраціями необхідно продовження процесів адаптації українського законодавства до законодавства ЄС. З метою забезпечення прозорості та передбачуваності правозастосування використання нового підходу у визначенні суми штрафу.

Основною метою є зробити політику накладання штрафів прозорою, послідовною та пропорційною до правопорушень, за які накладається штраф. Суттєве підвищення розмірів штрафів призведе до більш суттєвих наслідків для суб'єктів господарювання, які вдаються до антиконкурентних дій в процесі концентрації.

Впровадження Рекомендаційних роз'яснень стосовно оцінки негоризонтальних концентрацій, які представляють аналітичний підхід, який використовують під час здійснення оцінки вертикальних концентрацій. Також розробка рекомендаційних роз'яснень щодо підходів до визначення ринків, що значно полегшить контроль над концентраціями суб'єктів господарювання.

Також, для вдосконалення контролю концентрації суб'єктів господарювання органам АМКУ необхідно особливу увагу приділяти процесам концентрації за участю іноземних інвесторів. Вони потенційно є економічно сильнішими за українські компанії, які діють на внутрішньому ринку, і тому це вже питання захисту конкурентоспроможності національних виробників від засилля іноземного капіталу. Для покращення ефективності контролю слід розширити аналітичні дослідження про майбутні наслідки даних угод та оцінити вплив даних угод на структурні передумови конкуренції на вітчизняному ринку.

Важливим залишається питання ефекту від економічної концентрації, що обґрунтовує надання дозволу на концентрацію у разі наявності негативного впливу концентраційної угоди на конкурентне середовище, що надає КМУ. Необхідно створити методичні принципи для здійснення порівняльного аналізу соціально-економічних переваг та втрат від здійснення такої концентрації. Тому інструментарій застосування для виправдання концентрації та процесуальні засади потребують перегляду та вдосконалення починаючи зі створення спеціальної методики для Комісії з питань оцінки позитивних і негативних наслідків концентрації та

перекладання фінансових витрати від здійснення порівняльного аналізу на учасників концентрації.

За порушення у сфері економічної конкуренції при здійснення концентрації суб'єктів господарювання доцільно буде запровадження додаткових видів відповідальності, таких як відшкодування втрат від здійснення недозволеної концентраційної угоди, конфіскація незаконно одержаного прибутку та запровадження кримінальної відповідальності для головних посадових осіб компаній-учасниць концентрації.

Висновки до Розділу 3

Проведене у розділі дослідження дозволило зробити такі висновки:

1. З метою запобігання негативного впливу на конкуренцію на внутрішньому ринку та обмеження конкуренції органи АМКУ здійснюють державний контроль за концентрацією суб'єктів господарювання. Усі заходи АМКУ щодо контролю концентрації можна поділити на три групи залежно від етапу здійснення контрольних заходів: попередній контроль (базується на процедурі нотифікації – попереднього повідомлення органів державної влади про концентрацію суб'єктів господарювання з метою отримання дозволу на здійснення такої концентрації, найбільш дієвий); поточний контроль (полягає в постійному моніторингу ринкової ситуації, а також у проведенні регулярних перевірок тих концентраційних угод, що відбуваються); наступний контроль (нагляд за тими концентраційними угодами, що відбулись).
2. Да сьогоднішній день можна констатувати позитивну динаміку зростання ефективності державного контролю за концентрацією суб'єктів господарювання в Україні.
3. Головним напрямом удосконалення аналізу впливу концентраційних угод на розвиток конкуренції має бути наближення законодавства України про захист економічної конкуренції до *acquis* ЄС та

проведення роз'яснювальної роботи серед представників бізнесу з метою оптимізації процесів підготовки та аналізу заяви про надання дозволу на концентрацію відповідно до внесених до законодавства змін тощо.

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

На основі проведеного випускного кваліфікаційного дослідження розвитку конкуренції на ринках транспортних послуг в Україні, зроблено наступні висновки:

1. Концентрація суб'єктів господарювання – це процес злиття підприємств, компаній та інших ринкових активів, внаслідок якого зростає економічна влада учасників ринку. В сучасній економічній думці немає єдності у визначенні змісту даної категорії. Економічна трактовка різних видів концентрації розкриває не тільки їх зміст, але й міру їх взаємопов'язаності, яка проявляється в зростанні виробництва та капіталу підприємств через злиття, приєднання, набуття контролю одного суб'єкта господарювання над іншими, тощо.
2. Різні школи політичної економії розглядали причини виникнення концентрації по-різному. Тому різні теорії концентрації мають своє пояснення причин здійснення концентраційних угод і можуть бути мотивованими абсолютно несподіваними особистими причинами, тому можна підсумувати, щоне існує єдиного мотиву здійснення концентраційної угоди, а залежить від різних факторів та методів здійснення господарської діяльності.
3. Процеси концентрації суб'єктів господарювання мають неоднозначний вплив на стан конкуренції на ринку. Для визначення наслідків від конкретної концентрації суб'єктів господарювання, необхідно порівнювати позитивні та негативні наслідки від

очікуваної концентрації та приймати рішення про заборону або дозволу на здійснення угоди.

4. Основні етапи розвитку процесу концентрації в Україні багато в чому мають схожі риси зі світовою практикою, хоча і дещо відрізняються в часових межах та особливістю їх реалізації.
5. Позитивний вплив на структурні умови конкуренції на ринку може мати концентраційна угода, якщо одним з учасників концентрації є неплатоспроможний суб'єкт господарювання, якому загрожує банкрутство. Концентраційна угода може вчинити вплив на структурні умови конкуренції на ринку, коли наявний учасник ринку здійснює концентрацію з потенційним конкурентом на цьому ринку. Тоді як кількість дозволених концентраційних угод та вартість угод зі злиття та поглинань не мають прямого впливу на зміну структурних умов конкуренції на ринку.
6. На сьогоднішній день жодна країна не може залишатися осторонь від впливу глобалізації, оскільки вона визначає тенденції і напрямки розвитку більшості економічних процесів і, в першу чергу, процесів концентрацій суб'єктів господарювання. Концентрація може впливати на економічне зростання, прискорюючи темпи НДДКР та активізуючи інноваційну діяльність, тому сучасна науково-дослідна діяльність з розробки нових продуктів і технологій потребує великих витрат і лише великі підприємства здатні фінансувати належний рівень НДДКР.
7. Усі заходи АМКУ щодо контролю концентрації можна поділити на три групи залежно від етапу здійснення контрольних заходів: попередній контроль (базується на процедурі нотифікації – попереднього повідомлення органів державної влади про концентрацію суб'єктів господарювання з метою отримання дозволу на здійснення такої концентрації, найбільш дієвий); поточний контроль (полягає в постійному моніторингу ринкової ситуації, а

також у проведенні регулярних перевірок тих концентраційних угод, що відбуваються); наступний контроль (нагляд за тими концентраційними угодами, що відбулись). Да сьогоднішній день можна констатувати позитивну динаміку зростання ефективності державного контролю за концентрацією суб'єктів господарювання в Україні.

8. Головним напрямом удосконалення аналізу впливу концентраційних угод на розвиток конкуренції має бути наближення законодавства України про захист економічної конкуренції до acquis ЄС, створення методологічної бази для здійснення порівняльного аналізу негативних та позитивних наслідків від здійснення концентрації, запровадження альтернативних видів відповідальності за здійснення концентрації без дозволу та проведення роз'яснювальної роботи серед представників бізнесу з метою оптимізації процесів підготовки та аналізу заяви про надання дозволу на концентрацію відповідно до внесених до законодавства змін тощо.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Про захист економічної конкуренції : Закон України № 2210-III від 11 січня 2001 року зі змінами і доповненнями // Офіційний веб-портал Верховної ради України [Електронний ресурс]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2210-14> (дата звернення: 26.10.2019).
2. Про затвердження Положення про порядок подання заяв до Антимонопольного комітету України про попереднє отримання дозволу на концентрацію суб'єктів господарювання (Положення про концентрацію) від 19.02.2002 р. № 33-р. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0284-02>(дата звернення: 26.10.2019).
3. Про затвердження Порядку надання Кабінетом Міністрів України дозволу на узгоджені дії, концентрацію суб'єктів господарювання : Постанова Кабінету Міністрів від 28 лютого 2002 р. № 219. – URL: <http://www.rada.gov.ua>(дата звернення: 26.10.2019).
4. Роз'яснення Антимонопольного комітету України від 27.12.2016 № 49-рр. Про надання Рекомендаційних роз'яснень щодо порядку застосування частини першої статті 25 Закону України "Про захист економічної конкуренції" (щодо оцінки горизонтальних концентрацій) – URL: <http://www.amc.gov.ua>(дата звернення: 25.10.2019).
5. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони – URL: <http://www.kmu.gov.ua>(дата звернення: 27.10.2019).
6. Звіти Антимонопольного комітету України за 2010-2018 рр. – URL: <http://www.amc.gov.ua>(дата звернення: 28.10.2019).
7. Офіційний сайт Державної служби статистики України. – URL: <http://ukrstat.gov.ua>(дата звернення: 01.10.2019).
8. Авдашева С.Б. Теория организации отраслевых рынков: учебник / С.Б. Авдашева, Н.М. Розанова. – М. : Магистр, 1998.-320 с.

9. Большой экономический словарь / под ред А.Н.Азрилияна. – 6-е изд. доп и перераб. – М.: Институт новой экономики, 2004. - с. 1376
10. Герасименко А. Г. Аналіз і контроль концентрації суб'єктів господарювання : підручник / А. Г. Герасименко. – Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2012. – 484 с.
11. Герасименко А.Г. Аналіз впливу економічної кризи на розвиток ринку корпоративного контролю в Україні // Вісник Національного університету "Львівська політехніка". - Львів: НУ "Львівська політехніка", 2009. - № 657. - С. 464-468.
12. Грицай О.В. Антимонопольний контроль за концентрацією господарських структур на рівні регіону : автореф. дис. канд. екон. наук : спец. 08.10.01 «Розміщення продуктивних сил і регіональна економіка» / О.В. Грицай ; Ін-т екон.-правових досліджень НАН України. – Донецьк, 2002. – 21с.
13. Даниліна С. О. Концентрація виробництва та капіталу в Україні / С. О. Даниліна // Вісник Національного технічного університету «ХП»: збірник наукових праць. Серія: Технічний прогрес та ефективність виробництва. – Х.: НТУ «ХП», 2013. – №44 (1017). – С. 15–24.
14. Даниліна С. О. Тенденції концентрації виробництва і капіталу в економіці України / С. О. Даниліна // Вісник соціально-економічних досліджен: зб. наук. пр. / голов. ред. М. І. Зверяков; Одеський держ. екон. ун-т. – Одеса, 2010. – Вип. 38. – С. 49-53.
15. Державне Антимонопольне регулювання : підручник / В.Д. Лагутін, Ю.І. Боровик, О.В. Вертелева та ін.; за ред. В.Д. Лагутіна. – К. : Київ. нац. тор.-екон. ун-т, 2015.- 480 с.
16. Испытание напряжением / Редколл.: Л.П. Хаджинов (председ.), И.Д. Воеводин, И.А. Михайленко, А.М. Зун, Н.Г. Винярская, В.Н. Волошин, В.Н. Манжура, А.П. Калиниченко (секр.). – Запорожье, 1997 р.
17. Конкуренція та конкурентна політика : категорії та поняття / В.Д. Лагутін, О.О. Бакалінська, О.В. Вертелева та ін.; за ред. В.Д. Лагутіна. – К. : Київ. нац. тор.-екон. ун-т, 2009.- 320 с.
18. Костицький В.В. Закон перманентної концентрації капіталу: Економічна історія і українські реалії / В.В. Костицький — К.: Ін-т законодавчих передбачень і правової експертизи, 2003. — 198 с.
19. Лановик Б. Д., Матисякевич З. М., Матейко Р. М. Економічна історія України і, світу: Підручник/ За ред. Б. Д. Лановика. — К.: Вікар, 1999. — 737с.
20. Маркс К.,Энгельс Ф. Полное собрание сочинений - Т 12 - М. Политиздат. 1962. - 476 с.

21. Маршалл А. Принципы экономической науки: В 5 т-х. – М. :Прогресс. 1993. - Т. 1. - 416 с.
22. Мочерний С. В. Економічна теорія: навч. посіб./ С. В. Мочерний. – 4-те вид., стереотип. – К. : ВЦ «Академія», 2009. — 640 с.
23. Національне рейтингове агентство «Рюрік»-Аналітичний огляд банківської системи України за результатами 2016 року– URL: http://rurik.com.ua/documents/research/bank_system_4_kv_2016.pdf(дата звернення: 08.10.2019).
24. Огляд М&А угод в Україні у 2018 році, KPMG в Україні. – URL: <https://home.kpmg/ua/uk/home/insights/2019/02/ukrainian-ma-review-2018.html>б (дата звернення: 28.10.2019).
25. Організаційні та правові механізми формування та регулювання ФПГ в Україні: Науково-аналітична записка, Інститут економіки та прогнозування. – 2007.
26. Саниахметова Н.А. Правовая защита конкуренции в предпринимательстве Украины / Н.А. Саниахметова. – Одеса : Бахва, 1998. – 244 с.
27. Управління і адміністрування : зб. наук. ст.студ. – Ч.1. – Київ.нац.торг.-екон.ун-т, 2019. – 266 с.
28. Чабан Л.Г. Підходи до надання дозволу на економічну концентрацію суб'єктів господарювання: міжнародний аспект / Л.Г. Чабан // «Конкуренція. Вісник Антимонопольного комітету України», № 3-4 2014 – С. 39-49.
29. Шевченко В. І. Аналіз рівня концентрації капіталу системи українських банків / В. І. Шевченко // Вісник Університету банківської справи Національного банку України. – 2011. – № 3 (12). – С. 183–185.
30. Шерер Ф. М., Росс Д. Структура отраслевых рынков. Пер. с англ. - М.: Инфра-М, 1997 - 698 с.
31. Шмуклерман Б. Поняття концентрації суб'єктів господарювання / Б. Шмуклерман // Підприємництво, господарство і право. – 2004.– № 9. – С.44-46.
32. Bradley, M., Desai, A., and Kim, E. (1983) “The rationale behind interfirm tender offers: Information or synergy?” In: Journal of Financial Economics, 11(1-4).
33. Horizontal Merger Guidelines. Issued by U.S. Department of Justice and the Federal Trade Commission – August 19, 2010
34. Jensen, Michael C. (1986) “Agency Cost of Free Cash Flow, Corporate Finance, and Takeovers.” In: American Economic Review, 76(2).

35.Roll, R. (1986) "The Hubris Hypothesis of Corporate Takeovers." In: Journal of Business,59.

ДОДАТКИ

Додаток А

Розрахунок індексу Херфіндаля-Хіршмана для ринку кредитних послуг до здійснення концентраційної угодиХБанк	Частка ринку,%	Квадр.частки
АТ "ОЩАДБАНК"	0,120625	0,01455
АТ "Укрексімбанк"	0,106469	0,011336
ПАТ КБ "ПРИВАТБАНК"	0,099663	0,009933
ПАТ "СБЕРБАНК"	0,073609	0,005418
АТ "Райффайзен Банк Аваль"	0,051031	0,002604
ПАТ "Промінвестбанк"	0,049486	0,002449
ПАТ "АЛЬФА-БАНК"	0,046704	0,002181
ПАТ "ПУМБ"	0,045112	0,002035
ПАТ "УКРСОЦБАНК"	0,042737	0,001826
АТ "УкрСиббанк"	0,037682	0,00142
АБ "УКРГАЗБАНК"	0,037172	0,001382
ПАТ "КРЕДІ АГРІКОЛЬ БАНК"	0,028255	0,000798
АТ "ОТП БАНК"	0,02772	0,000768
Акціонерний банк"Південний"	0,024766	0,000613
ПАТ "ВТБ БАНК"	0,023114	0,000534
ПАТ "ІНГ Банк Україна"	0,022179	0,000492
АТ "ПРОКРЕДИТ БАНК"	0,014393	0,000207
ПАТ "МЕГАБАНК", Харків	0,014236	0,000203
АТ "ТАСКОМБАНК"	0,010214	0,000104
ПАТ "КРЕДОБАНК"	0,010195	0,000104
ПАТ "БАНК ВОСТОК"	0,009034	8,16E-05
ПАТ "СІТБАНК"	0,008744	7,65E-05

ПАТ "БАНК КРЕДИТ ДНІПРО"	0,0082	6,72E-05
БАНК ІНВЕСТ. ТА ЗАОЩАДЖЕНЬ	0,00755	5,7E-05
ПАТ "ДІАМАНТБАНК"	0,006533	4,27E-05
ПАТ "УНІВЕРСАЛ БАНК"	0,006051	3,66E-05
ПАТ "Ідея Банк"	0,004419	1,95E-05
ПАТ "А - БАНК"	0,004394	1,93E-05
ПАТ "МІБ"	0,003864	1,49E-05
АКБ "ІНДУСТРІАЛБАНК"	0,003792	1,44E-05
ПАТ "МАРФІН БАНК"	0,002603	6,78E-06
ПАТ "ВіЕс Банк"	0,002564	6,58E-06
АТ "Місто Банк"	0,002532	6,41E-06
ПАТ "СЕБ КОРПОРАТИВНИЙ БАНК"	0,002184	4,77E-06
ПАТ "БАНК ФОРВАРД"	0,00215	4,62E-06
ПАТ "КРЕДИТ ЄВРОПА БАНК"	0,00199	3,96E-06
АТ "ПРЕУС БАНК МКБ"	0,001953	3,82E-06
ПАТКБ "ПРАВЕКС-БАНК"	0,00179	3,2E-06
ПАТ АКБ "АРКАДА"	0,001699	2,89E-06
ПАТ "КРЕДИТВЕСТ БАНК"	0,001536	2,36E-06
АБ "КЛПРИНГОВИЙ ДІМ"	0,001501	2,25E-06
ПАТ "БАНК "ГРАНТ"	0,0015	2,25E-06
ПАТ "КБ "ГЛОБУС"	0,00149	2,22E-06
АТ "БМ БАНК"	0,001489	2,22E-06
"ПЕРШИЙ ІНВЕСТИЦІЙНИЙ БАНК"	0,00143	2,05E-06
ПАТ АКБ "Львів"	0,001386	1,92E-06
ПАТ "АСВІО БАНК"	0,001385	1,92E-06
ПАТ "ЄВРОПРОМБАНК"	0,001369	1,87E-06
ПАТ "КОМІНВЕСТБАНК"	0,00126	1,59E-06
ПАТ "Полтава-банк"	0,001208	1,46E-06
ПАТ "ФІНБАНК"	0,001146	1,31E-06
ПАТ "БАНК СІЧ"	0,001016	1,03E-06
АБ "ЕКСПРЕС-БАНК"	0,001012	1,02E-06
ПАТ "ЮНЕКС БАНК" м. Київ	0,00092	8,46E-07
ПАТ "БТА Банк"	0,000824	6,79E-07

ПАТ "АБ "РАДАБАНК"	0,000801	6,42E-07
АТ "БАНК БОГУСЛАВ"	0,000794	6,3E-07
АКБ "НОВИЙ"	0,000783	6,13E-07
ПАТ "БАНК 3/4"	0,00069	4,76E-07
ПАТ "АЙБОКС БАНК"	0,000589	3,47E-07
ПАТ "ОКСІ БАНК"	0,000581	3,38E-07
ПуАТ "КБ "АКОРДБАНК"	0,000545	2,97E-07
Полікомбанк	0,000542	2,94E-07
АТ "УКРБУДІНВЕСТБАНК"	0,000521	2,71E-07
АТ "МетаБанк"	0,000436	1,91E-07
ПАТ "ВЕРНУМ БАНК"	0,000416	1,73E-07
ПАТ"БАНК "УКРАЇН.КАПІТАЛ"	0,000398	1,58E-07
ПАТ "Дойче Банк ДБУ"	0,000384	1,48E-07
ПАТ "ПФБ" м.Кременчук	0,00037	1,37E-07
ПАТ "АКБ "КОНКОРД"	0,000351	1,23E-07
ПАТ "ВЕКТОР БАНК"	0,00034	1,15E-07
ПАТ "БАНК АЛЬЯНС"	0,000336	1,13E-07
ПАТ "АКБ "Траст-капітал"	0,000333	1,11E-07
ПАТ "КРИСТАЛБАНК"	0,000325	1,06E-07
ПАТ "ДІВІ БАНК"	0,000308	9,51E-08
ПАТ КБ "Центр"	0,00027	7,3E-08
АТ "РЕГІОН-БАНК"	0,000253	6,38E-08
ПАТ "БАНК "ПОРТАЛ"	0,000251	6,3E-08
АТ "КІБ"	0,000249	6,22E-08
ПАТ "МОТОР-БАНК"	0,000243	5,9E-08
ПАТ "КБ "ЗЕМЕЛЬНИЙ КАПІТАЛ"	0,000198	3,91E-08
ПАТ "АПЕКС-БАНК"	0,000183	3,33E-08
ПАТ "КБ "ГЕФЕСТ"	0,000144	2,07E-08
ПАТ "АП БАНК"	0,000137	1,88E-08
ПАТ "КРЕДИТ ОПТИМА БАНК"	0,000129	1,67E-08
ПАТ "БАНК АВАНГАРД"	8,07E-05	6,51E-09
ПАТ "КБ"ФІНАНСОВИЙ ПАРТНЕР"	6,28E-05	3,95E-09
ПАТ "БАНК ФАМІЛЬНИЙ"	4,35E-05	1,89E-09
ПАТ "РВС БАНК"	2,29E-05	5,24E-10

ПАТ "АЛЬПАРІ БАНК"	1,07E-05	1,15E-10
Сума	1	0,059464487

Додаток Б

Розрахунок індексу Херфіндаля-Хіршмана для ринку депозитних послуг до здійснення концентраційної угодиХБанк	Частка ринку,%	Квадр.частки
ПАТ КБ "ПРИВАТБАНК"	0,185275	0,034327
АТ "Укресімбанк"	0,138536	0,019192
АТ "ОЩАДБАНК"	0,174386	0,030411
АБ "УКРГАЗБАНК"	0,043507	0,001893
Укр.банк реконстр.та розв.	5,12E-05	2,62E-09
ПАТ "РОЗРАХУНКОВИЙ ЦЕНТР"	3,63E-05	1,32E-09
ПАТ "Промінвестбанк"	0,026068	0,00068
ПАТ "УКРСОЦБАНК"	0,025897	0,000671
АТ "Райффайзен Банк Аваль"	0,041037	0,001684
ПАТ "ВТБ БАНК"	0,015409	0,000237
ПАТ "КРЕДОБАНК"	0,008861	7,85E-05
ПАТ "ВіЕс Банк"	0,00269	7,23E-06
ПАТ "МАРФІН БАНК"	0,002793	7,8E-06
АТ "УкрСиббанк"	0,03687	0,001359
ПАТ "Ідея Банк"	0,002745	7,53E-06
ПАТКБ "ПРАВЕКС-БАНК"	0,002927	8,57E-06
ПАТ "КРЕДІ АГРІКОЛЬ БАНК"	0,0245	0,0006
АТ "ПРЕУС БАНК МКБ"	0,002513	6,32E-06
ПАТ "АЛЬФА-БАНК"	0,031847	0,001014
ПАТ "ІНГ Банк Україна"	0,01217	0,000148
АТ "ОТП БАНК"	0,0199	0,000396
ПАТ "СІТІБАНК"	0,015512	0,000241
АТ "ПРОКРЕДИТ БАНК"	0,009699	9,41E-05
ПАТ "СБЕРБАНК"	0,039881	0,001591
АТ "БМ БАНК"	0,000926	8,58E-07
ПАТ "БАНК ФОРВАРД"	0,001422	2,02E-06

ПАТ "КРЕДИТ ЄВРОПА БАНК"	0,00155	2,4E-06
ПАТ "Дойче Банк ДБУ"	0,001886	3,56E-06
ПАТ"СЕБ КОРПОРАТИВНИЙ БАНК"	0,001397	1,95E-06
ПАТ "КРЕДИТВЕСТ БАНК"	0,00082	6,72E-07
ПАТ "БТА Банк"	0,000484	2,34E-07
ПАТ "ПУМБ"	0,036192	0,00131
Акціонерний банк"Південний"	0,016609	0,000276
ПАТ "МЕГАБАНК", Харків	0,007375	5,44E-05
ПАТ "БАНК КРЕДИТ ДНІПРО"	0,006863	4,71E-05
ПАТ "ДІАМАНТБАНК"	0,006524	4,26E-05
ПАТ "БАНК ВОСТОК"	0,006471	4,19E-05
АТ "ТАСКОМБАНК"	0,00668	4,46E-05
ПАТ "МІБ"	0,005973	3,57E-05
ПАТ "УНІВЕРСАЛ БАНК"	0,003853	1,48E-05
БАНК ІНВЕСТ. ТА ЗАОЩАДЖЕНЬ	0,003609	1,3E-05
ПАТ "А - БАНК"	0,002561	6,56E-06
АБ "КЛІРИНГОВИЙ ДІМ"	0,001939	3,76E-06
ПАТ АКБ "АРКАДА"	0,001013	1,03E-06
ПАТ "Полтава-банк"	0,001155	1,33E-06
АТ "Місто Банк"	0,00143	2,04E-06
ПАТ "КБ "ГЛОБУС"	0,001079	1,16E-06
ПАТ "БАНК АВАНГАРД"	0,001001	1E-06
ПАТ "БАНК "ГРАНТ"	0,000648	4,2E-07
АКБ "НОВИЙ"	0,001133	1,28E-06
ПАТ "КОМІНВЕСТБАНК"	0,000843	7,1E-07
ПАТ "МОТОР-БАНК"	0,000934	8,72E-07
ПАТ "БАНК СІЧ"	0,000892	7,96E-07
ПАТ "АСВІО БАНК"	0,000568	3,23E-07
ПАТ "БАНК 3/4"	0,000277	7,65E-08
ПАТ "ЄВРОПРОМБАНК"	0,000529	2,79E-07
ПАТ "КРИСТАЛБАНК"	0,000592	3,5E-07
ПАТ "АБ "РАДАБАНК"	0,00052	2,7E-07
ПАТ "ЮНЕКС БАНК" м. Київ	0,000518	2,69E-07
АТ "БАНК БОГУСЛАВ"	0,000525	2,75E-07

ПАТ "ФІНБАНК"	0,000437	1,91E-07
АТ "МетаБанк"	0,000416	1,73E-07
ПАТ"БАНК "УКРАЇН.КАПІТАЛ"	0,000386	1,49E-07
АТ "УКРБУДІНВЕСТБАНК"	0,000335	1,12E-07
ПАТ "ОКСІ БАНК"	0,000327	1,07E-07
ПАТ "АЙБОКС БАНК"	0,000414	1,71E-07
ПАТ "ДІВІ БАНК"	0,000188	3,55E-08
Полікомбанк	0,000328	1,08E-07
ПуАТ "КБ "АКОРДБАНК"	0,00033	1,09E-07
ПАТ "ПФБ" м.Кременчук	0,000203	4,13E-08
ПАТ "АКБ "КОНКОРД"	0,000197	3,89E-08
ПАТ "АКБ "Траст-капітал"	0,00011	1,21E-08
ПАТ "ВЕРНУМ БАНК"	0,000147	2,15E-08
ПАТ "РВС БАНК"	7,73E-05	5,97E-09
ПАТ "БАНК АЛЪЯНС"	0,000112	1,25E-08
ПАТ "БАНК ФАМІЛЬНИЙ"	0,000187	3,49E-08
ПАТ "АПЕКС-БАНК"	0,000169	2,87E-08
ПАТ "ВЕКТОР БАНК"	7,43E-05	5,52E-09
ПАТ "КБ "ЗЕМЕЛЬНИЙ КАПІТАЛ"	9,05E-05	8,19E-09
АТ "АЛЪТБАНК"	0,000247	6,11E-08
ПАТ "КБ"ФІНАНСОВИЙ ПАРТНЕР"	3,17E-05	1E-09
ПАТ "БАНК "ПОРТАЛ"	2,89E-05	8,34E-10
ПАТ "КРЕДИТ ОПТИМА БАНК"	1,1E-05	1,21E-10
ПАТ "АЛЪПАРІ БАНК"	2,04E-06	4,15E-12
ПАТ "КБ "ГЕФЕСТ"	1,93E-07	3,72E-14
ПАТ КБ "Центр"	7,82E-05	6,12E-09
ПАТ "АП БАНК"	0,000163	2,66E-08
АТ "КІБ"	0,00015	2,26E-08
"ПЕРШИЙ ІНВЕСТИЦІЙНИЙ БАНК"	0,000933	8,71E-07
ПАТ АКБ "Львів"	0,001155	1,33E-06
АБ "ЕКСПРЕС-БАНК"	0,000874	7,64E-07
АКБ "ІНДУСТРІАЛБАНК"	0,001732	3E-06
АТ "РЕГІОН-БАНК"	0,000164	2,7E-08

Сума

1

0,059464487

Додаток В

Розрахунок індексу Херфіндаля-Хіршмана для ринку кредитних послуг після здійснення концентраційної угоди

Банк	Частка ринку, %	Квадр. частки
АТ "ОЩАДБАНК"	0,120625	0,01455
АТ "Укресімбанк"	0,106469	0,011336
ПАТ КБ "ПРИВАТБАНК"	0,099663	0,009933
ПАТ "СБЕРБАНК"	0,073609	0,005418
АТ "Райффайзен Банк Аваль"	0,051031	0,002604
ПАТ "Промінвестбанк"	0,049486	0,002449
ПАТ "АЛЬФА-БАНК"	0,046704	0,002181
ПАТ "ПУМБ"	0,045112	0,002035
ПАТ "УКРСОЦБАНК"	0,042737	0,001826
АТ "УкрСиббанк"	0,037682	0,00142
АБ "УКРГАЗБАНК"	0,037172	0,001382
ПАТ "КРЕДІ АГРІКОЛЬ БАНК"	0,028255	0,000798
АТ "ОТП БАНК"	0,02772	0,000768
Акціонерний банк "Південний"	0,024766	0,000613
ПАТ "ВТБ БАНК"	0,023114	0,000534
ПАТ "ІНГ Банк Україна"	0,022179	0,000492
АТ "ПРОКРЕДИТ БАНК"	0,014393	0,000207
ПАТ "МЕГАБАНК", Харків	0,014236	0,000203
Учасники концентрації	0,018829	0,000104
ПАТ "КРЕДОБАНК"	0,010195	0,000104
ПАТ "БАНК ВОСТОК"	0,009034	8,16E-05
ПАТ "СІТІБАНК"	0,008744	7,65E-05
ПАТ "БАНК КРЕДИТ ДНІПРО"	0,0082	6,72E-05
БАНК ІНВЕСТ. ТА ЗАОЩАДЖЕНЬ	0,00755	5,7E-05
ПАТ "ДІАМАНТБАНК"	0,006533	4,27E-05

ПАТ "Ідея Банк"	0,004419	1,95E-05
ПАТ "А - БАНК"	0,004394	1,93E-05
ПАТ "МІБ"	0,003864	1,49E-05
АКБ "ІНДУСТРІАЛБАНК"	0,003792	1,44E-05
ПАТ "МАРФІН БАНК"	0,002603	6,78E-06
АТ "Місто Банк"	0,002532	6,41E-06
ПАТ"СЕБ КОРПОРАТИВНИЙ БАНК"	0,002184	4,77E-06
ПАТ "БАНК ФОРВАРД"	0,00215	4,62E-06
ПАТ "КРЕДИТ ЄВРОПА БАНК"	0,00199	3,96E-06
АТ "ПРЕУС БАНК МКБ"	0,001953	3,82E-06
ПАТКБ "ПРАВЕКС-БАНК"	0,00179	3,2E-06
ПАТ АКБ "АРКАДА"	0,001699	2,89E-06
ПАТ "КРЕДИТВЕСТ БАНК"	0,001536	2,36E-06
АБ "КЛІРИНГОВИЙ ДІМ"	0,001501	2,25E-06
ПАТ "БАНК "ГРАНТ"	0,0015	2,25E-06
ПАТ "КБ "ГЛОБУС"	0,00149	2,22E-06
АТ "БМ БАНК"	0,001489	2,22E-06
"ПЕРШИЙ ІНВЕСТИЦІЙНИЙ БАНК"	0,00143	2,05E-06
ПАТ АКБ "Львів"	0,001386	1,92E-06
ПАТ "АСВІО БАНК"	0,001385	1,92E-06
ПАТ "ЄВРОПРОМБАНК"	0,001369	1,87E-06
ПАТ "КОМІНВЕСТБАНК"	0,00126	1,59E-06
ПАТ "Полтава-банк"	0,001208	1,46E-06
ПАТ "ФІНБАНК"	0,001146	1,31E-06
ПАТ "БАНК СІЧ"	0,001016	1,03E-06
АБ "ЕКСПРЕС-БАНК"	0,001012	1,02E-06
ПАТ "ЮНЕКС БАНК" м. Київ	0,00092	8,46E-07
ПАТ "БТА Банк"	0,000824	6,79E-07
ПАТ "АБ "РАДАБАНК"	0,000801	6,42E-07
АТ "БАНК БОГУСЛАВ"	0,000794	6,3E-07
АКБ "НОВИЙ"	0,000783	6,13E-07
ПАТ "БАНК 3/4"	0,00069	4,76E-07

ПАТ "АЙБОКС БАНК"	0,000589	3,47E-07
ПАТ "ОКСІ БАНК"	0,000581	3,38E-07
ПуАТ "КБ "АКОРДБАНК"	0,000545	2,97E-07
Полікомбанк	0,000542	2,94E-07
АТ "УКРБУДІНВЕСТБАНК"	0,000521	2,71E-07
АТ "МетаБанк"	0,000436	1,91E-07
ПАТ "ВЕРНУМ БАНК"	0,000416	1,73E-07
ПАТ"БАНК "УКРАЇН.КАПІТАЛ"	0,000398	1,58E-07
ПАТ "Дойче Банк ДБУ"	0,000384	1,48E-07
ПАТ "ПФБ" м.Кременчук	0,00037	1,37E-07
ПАТ "АКБ "КОНКОРД"	0,000351	1,23E-07
ПАТ "ВЕКТОР БАНК"	0,00034	1,15E-07
ПАТ "БАНК АЛЬЯНС"	0,000336	1,13E-07
ПАТ "АКБ "Траст-капітал"	0,000333	1,11E-07
ПАТ "КРИСТАЛБАНК"	0,000325	1,06E-07
ПАТ "ДІВІ БАНК"	0,000308	9,51E-08
ПАТ КБ "Центр"	0,00027	7,3E-08
АТ "РЕГІОН-БАНК"	0,000253	6,38E-08
ПАТ "БАНК "ПОРТАЛ"	0,000251	6,3E-08
АТ "КІБ"	0,000249	6,22E-08
ПАТ "МОТОР-БАНК"	0,000243	5,9E-08
ПАТ "КБ "ЗЕМЕЛЬНИЙ КАПІТАЛ"	0,000198	3,91E-08
ПАТ "АПЕКС-БАНК"	0,000183	3,33E-08
ПАТ "КБ "ГЕФЕСТ"	0,000144	2,07E-08
ПАТ "АП БАНК"	0,000137	1,88E-08
ПАТ "КРЕДИТ ОПТИМА БАНК"	0,000129	1,67E-08
ПАТ "БАНК АВАНГАРД"	8,07E-05	6,51E-09
ПАТ "КБ"ФІНАНСОВИЙ ПАРТНЕР"	6,28E-05	3,95E-09
ПАТ "БАНК ФАМІЛЬНИЙ"	4,35E-05	1,89E-09
ПАТ "РВС БАНК"	2,29E-05	5,24E-10
ПАТ "АЛЬПАРИ БАНК"	1,07E-05	1,15E-10
Сума	1	0,059672

Додаток Г

Розрахунок індексу Херфіндаля-Хіршмана для ринку депозитних послуг після здійснення концентраційної угоди	ХБанк	Частка ринку, %	Квадр. частки
ПАТ КБ "ПРИВАТБАНК"		0,185275	0,034327
АТ "Укресімбанк"		0,138536	0,019192
АТ "ОЩАДБАНК"		0,174386	0,030411
АБ "УКРГАЗБАНК"		0,043507	0,001893
Укр. банк реконстр. та розв.		5,12E-05	2,62E-09
ПАТ "РОЗАХУНКОВИЙ ЦЕНТР"		3,63E-05	1,32E-09
ПАТ "Промінвестбанк"		0,026068	0,00068
ПАТ "УКРСОЦБАНК"		0,025897	0,000671
АТ "Райффайзен Банк Аваль"		0,041037	0,001684
ПАТ "ВТБ БАНК"		0,015409	0,000237
ПАТ "КРЕДОБАНК"		0,008861	7,85E-05
Учасники концентрації		0,01322	0,000175
ПАТ "МАРФІН БАНК"		0,002793	7,8E-06
АТ "УкрСиббанк"		0,03687	0,001359
ПАТ "Ідея Банк"		0,002745	7,53E-06
ПАТКБ "ПРАВЕКС-БАНК"		0,002927	8,57E-06
ПАТ "КРЕДІ АГРІКОЛЬ БАНК"		0,0245	0,0006
АТ "ПРЕУС БАНК МКБ"		0,002513	6,32E-06
ПАТ "АЛЬФА-БАНК"		0,031847	0,001014
ПАТ "ІНГ Банк Україна"		0,01217	0,000148
АТ "ОТП БАНК"		0,0199	0,000396
ПАТ "СІТІБАНК"		0,015512	0,000241
АТ "ПРОКРЕДИТ БАНК"		0,009699	9,41E-05
ПАТ "СБЕРБАНК"		0,039881	0,001591
АТ "БМ БАНК"		0,000926	8,58E-07
ПАТ "БАНК ФОРВАРД"		0,001422	2,02E-06
ПАТ "КРЕДИТ ЄВРОПА БАНК"		0,00155	2,4E-06

ПАТ "Дойче Банк ДБУ"	0,001886	3,56E-06
ПАТ"СЕБ КОРПОРАТИВНИЙ БАНК"	0,001397	1,95E-06
ПАТ "КРЕДИТВЕСТ БАНК"	0,00082	6,72E-07
ПАТ "БТА Банк"	0,000484	2,34E-07
ПАТ "ПУМБ"	0,036192	0,00131
Акціонерний банк"Південний"	0,016609	0,000276
ПАТ "МЕГАБАНК", Харків	0,007375	5,44E-05
ПАТ "БАНК КРЕДИТ ДНІПРО"	0,006863	4,71E-05
ПАТ "ДІАМАНТБАНК"	0,006524	4,26E-05
ПАТ "БАНК ВОСТОК"	0,006471	4,19E-05
Учасники концентрації	0,00668	4,46E-05
ПАТ "МІБ"	0,005973	3,57E-05
ПАТ "УНІВЕРСАЛ БАНК"	0,003853	1,48E-05
БАНК ІНВЕСТ. ТА ЗАОЩАДЖЕНЬ	0,003609	1,3E-05
ПАТ "А - БАНК"	0,002561	6,56E-06
АБ "КЛІРИНГОВИЙ ДІМ"	0,001939	3,76E-06
ПАТ АКБ "АРКАДА"	0,001013	1,03E-06
ПАТ "Полтава-банк"	0,001155	1,33E-06
АТ "Місто Банк"	0,00143	2,04E-06
ПАТ "КБ "ГЛОБУС"	0,001079	1,16E-06
ПАТ "БАНК АВАНГАРД"	0,001001	1E-06
ПАТ "БАНК "ГРАНТ"	0,000648	4,2E-07
АКБ "НОВИЙ"	0,001133	1,28E-06
ПАТ "КОМІНВЕСТБАНК"	0,000843	7,1E-07
ПАТ "МОТОР-БАНК"	0,000934	8,72E-07
ПАТ "БАНК СІЧ"	0,000892	7,96E-07
ПАТ "АСВІО БАНК"	0,000568	3,23E-07
ПАТ "БАНК 3/4"	0,000277	7,65E-08
ПАТ "ЄВРОПРОМБАНК"	0,000529	2,79E-07
ПАТ "КРИСТАЛБАНК"	0,000592	3,5E-07
ПАТ "АБ "РАДАБАНК"	0,00052	2,7E-07
ПАТ "ЮНЕКС БАНК" м. Київ	0,000518	2,69E-07

АТ "БАНК БОГУСЛАВ"	0,000525	2,75E-07
ПАТ "ФІНБАНК"	0,000437	1,91E-07
АТ "МетаБанк"	0,000416	1,73E-07
ПАТ"БАНК "УКРАЇН.КАПІТАЛ"	0,000386	1,49E-07
АТ "УКРБУДІНВЕСТБАНК"	0,000335	1,12E-07
ПАТ "ОКСІ БАНК"	0,000327	1,07E-07
ПАТ "АЙБОКС БАНК"	0,000414	1,71E-07
ПАТ "ДІВІ БАНК"	0,000188	3,55E-08
Полікомбанк	0,000328	1,08E-07
ПуАТ "КБ "АКОРДБАНК"	0,00033	1,09E-07
ПАТ "ПФБ" м.Кременчук	0,000203	4,13E-08
ПАТ "АКБ "КОНКОРД"	0,000197	3,89E-08
ПАТ "АКБ "Траст-капітал"	0,00011	1,21E-08
ПАТ "ВЕРНУМ БАНК"	0,000147	2,15E-08
ПАТ "РВС БАНК"	7,73E-05	5,97E-09
ПАТ "БАНК АЛЬЯНС"	0,000112	1,25E-08
ПАТ "БАНК ФАМІЛЬНИЙ"	0,000187	3,49E-08
ПАТ "АПЕКС-БАНК"	0,000169	2,87E-08
ПАТ "ВЕКТОР БАНК"	7,43E-05	5,52E-09
ПАТ "КБ "ЗЕМЕЛЬНИЙ КАПІТАЛ"	9,05E-05	8,19E-09
АТ "АЛЬТБАНК"	0,000247	6,11E-08
ПАТ "КБ"ФІНАНСОВИЙ ПАРТНЕР"	3,17E-05	1E-09
ПАТ "БАНК "ПОРТАЛ"	2,89E-05	8,34E-10
ПАТ "КРЕДИТ ОПТИМА БАНК"	1,1E-05	1,21E-10
ПАТ "АЛЬПАРІ БАНК"	2,04E-06	4,15E-12
ПАТ "КБ "ГЕФЕСТ"	1,93E-07	3,72E-14
ПАТ КБ "Центр"	7,82E-05	6,12E-09
ПАТ "АП БАНК"	0,000163	2,66E-08
АТ "КІБ"	0,00015	2,26E-08
"ПЕРШИЙ ІНВЕСТИЦІЙНИЙ БАНК"	0,000933	8,71E-07
ПАТ АКБ "Львів"	0,001155	1,33E-06

АБ "ЕКСПРЕС-БАНК"	0,000874	7,64E-07
АКБ "ІНДУСТРІАЛБАНК"	0,001732	3E-06
АТ "РЕГІОН-БАНК"	0,000164	2,7E-08
Сума	1	0,096683

Додаток Д

Розрахунок ентропії ринкових часток для ринку кредитних послуг в Україні до здійснення концентраційної угоди

Банк	Частка ринку, %	1/S	ln(1/S)	S*ln(1/S)
АТ "ОЩАДБАНК"	0,120625	8,29015544	2,115068719	0,255130164
АТ "Укресімбанк"	0,106469	9,392405301	2,239901416	0,238480064
ПАТ КБ "ПРИВАТБАНК"	0,099663	10,03381395	2,305960784	0,22981897
ПАТ "СБЕРБАНК"	0,073609	13,58529528	2,608987978	0,192044996
АТ "Райффайзен Банк Аваль"	0,051031	19,59593188	2,975321988	0,151833656
ПАТ "Промінвестбанк"	0,049486	20,20773552	3,006065478	0,148758156
ПАТ "АЛЬФА-БАНК"	0,046704	21,41144227	3,063925465	0,143097575
ПАТ "ПУМБ"	0,045112	22,1670509	3,098606992	0,139784359
ПАТ "УКРСОЦБАНК"	0,042737	23,39892833	3,152690223	0,134736522
АТ "УкрСиббанк"	0,037682	26,53786954	3,278572752	0,123543178
АБ "УКРГАЗБАНК"	0,037172	26,90196922	3,292199489	0,122377639
ПАТ "КРЕДІ АГРІКОЛЬ БАНК"	0,028255	35,39196602	3,566484846	0,100771029
АТ "ОТП БАНК"	0,02772	36,07503608	3,585601105	0,099392863
Акціонерний банк "Південний"	0,024766	40,37793749	3,698283534	0,09159169
ПАТ "ВТБ БАНК"	0,023114	43,26382279	3,767316784	0,08707776
ПАТ "ІНГ Банк Україна"	0,022179	45,08769557	3,808609384	0,084471148
АТ "ПРОКРЕДИТ БАНК"	0,014393	69,47821858	4,241013302	0,061040904
ПАТ "МЕГАБАНК", Харків	0,014236	70,24445069	4,251981311	0,060531206
АТ "ТАСКОМБАНК"	0,010214	97,9048365	4,583995951	0,046820935
ПАТ "КРЕДОБАНК"	0,010195	98,08729769	4,585857875	0,046752821
ПАТ "БАНК ВОСТОК"	0,009034	110,6929378	4,706760042	0,04252087
ПАТ "СІТІБАНК"	0,008744	114,3641354	4,739387528	0,041441205
ПАТ "БАНК КРЕДИТ ДНІПРО"	0,0082	121,9512195	4,803621125	0,039389693
БАНК ІНВЕСТ. ТА ЗАОЩАДЖЕНЬ	0,00755	132,4503311	4,886207716	0,036890868
ПАТ "ДІАМАНТБАНК"	0,006533	153,0690341	5,030889023	0,032866798

ПАТ "УНІВЕРСАЛ БАНК"	0,006051	165,2619402	5,107531731	0,030905675
ПАТ "Ідея Банк"	0,004419	226,295542	5,421841853	0,023959119
ПАТ "А - БАНК"	0,004394	227,5831	5,427515	0,023849
ПАТ "МІБ"	0,003864	258,7992	5,556052	0,021469
АКБ "ІНДУСТРІАЛБАНК"	0,003792	263,7131	5,574862	0,02114
ПАТ "МАРФІН БАНК"	0,002603	384,1721	5,951091	0,015491
ПАТ "ВіЕс Банк"	0,002564	390,0156	5,966187	0,015297
АТ "Місто Банк"	0,002532	394,9447	5,978746	0,015138
ПАТ"СЕБ КОРПОРАТИВНИЙ БАНК"	0,002184	457,8755	6,126597	0,01338
ПАТ "БАНК ФОРВАРД"	0,00215	465,1163	6,142287	0,013206
ПАТ "КРЕДИТ ЄВРОПА БАНК"	0,00199	502,5126	6,219621	0,012377
АТ "ПРЕУС БАНК МКБ"	0,001953	512,0328	6,238389	0,012184
ПАТКБ "ПРАВЕКС-БАНК"	0,00179	558,6592	6,32554	0,011323
ПАТ АКБ "АРКАДА"	0,001699	588,5815	6,377715	0,010836
ПАТ "КРЕДИТВЕСТ БАНК"	0,001536	651,0417	6,478574	0,009951
АБ "КЛПРИНГОВИЙ ДІМ"	0,001501	666,2225	6,501624	0,009759
ПАТ "БАНК "ГРАНТ"	0,0015	666,6667	6,50229	0,009753
ПАТ "КБ "ГЛОБУС"	0,00149	671,1409	6,508979	0,009698
АТ "БМ БАНК"	0,001489	671,5917	6,509651	0,009693
"ПЕРШИЙ ІНВЕСТИЦІЙНИЙ БАНК"	0,00143	699,3007	6,550081	0,009367
ПАТ АКБ "Львів"	0,001386	721,5007	6,581333	0,009122
ПАТ "АСВІО БАНК"	0,001385	722,0217	6,582055	0,009116
ПАТ "ЄВРОПРОМБАНК"	0,001369	730,4602	6,593675	0,009027
ПАТ "КОМІНВЕСТБАНК"	0,00126	793,6508	6,676644	0,008413
ПАТ "Полтава-банк"	0,001208	827,8146	6,718789	0,008116
ПАТ "ФІНБАНК"	0,001146	872,6003	6,771478	0,00776
ПАТ "БАНК СІЧ"	0,001016	984,252	6,891882	0,007002
АБ "ЕКСПРЕС-БАНК"	0,001012	988,1423	6,895827	0,006979
ПАТ "ЮНЕКС БАНК" м. Київ	0,00092	1086,957	6,991137	0,006432
ПАТ "БТА Банк"	0,000824	1213,592	7,10134	0,005852
ПАТ "АБ "РАДАБАНК"	0,000801	1248,439	7,12965	0,005711
АТ "БАНК БОГУСЛАВ"	0,000794	1259,446	7,138427	0,005668
АКБ "НОВИЙ"	0,000783	1277,139	7,152378	0,0056

ПАТ "БАНК 3/4"	0,00069	1449,275	7,278819	0,005022
ПАТ "АЙБОКС БАНК"	0,000589	1697,793	7,437084	0,00438
ПАТ "ОКСІ БАНК"	0,000581	1721,17	7,45076	0,004329
ПуАТ "КБ "АКОРДБАНК"	0,000545	1834,862	7,514725	0,004096
Полікомбанк	0,000542	1845,018	7,520245	0,004076
АТ "УКРБУДІНВЕСТБАНК"	0,000521	1919,386	7,559761	0,003939
АТ "МетаБанк"	0,000436	2293,578	7,737868	0,003374
ПАТ "ВЕРНУМ БАНК"	0,000416	2403,846	7,784825	0,003238
ПАТ"БАНК "УКРАЇН.КАПІТАЛ"	0,000398	2512,563	7,829059	0,003116
ПАТ "Дойче Банк ДБУ"	0,000384	2604,167	7,864868	0,00302
ПАТ "ПФБ" м.Кременчук	0,00037	2702,703	7,902008	0,002924
ПАТ "АКБ "КОНКОРД"	0,000351	2849,003	7,954724	0,002792
ПАТ "ВЕКТОР БАНК"	0,00034	2941,176	7,986565	0,002715
ПАТ "БАНК АЛЪЯНС"	0,000336	2976,19	7,998399	0,002687
ПАТ "АКБ "Траст-капітал"	0,000333	3003,003	8,007368	0,002666
ПАТ "КРИСТАЛБАНК"	0,000325	3076,923	8,031685	0,00261
ПАТ "ДІВІ БАНК"	0,000308	3246,753	8,085411	0,00249
ПАТ КБ "Центр"	0,00027	3703,704	8,217089	0,002219
АТ "РЕГІОН-БАНК"	0,000253	3952,569	8,282121	0,002095
ПАТ "БАНК "ПОРТАЛ"	0,000251	3984,064	8,290058	0,002081
АТ "КІВ"	0,000249	4016,064	8,298058	0,002066
ПАТ "МОТОР-БАНК"	0,000243	4115,226	8,322449	0,002022
ПАТ "КБ "ЗЕМЕЛЬНИЙ КАПІТАЛ"	0,000198	5050,505	8,527244	0,001688
ПАТ "АПЕКС-БАНК"	0,000183	5464,481	8,606024	0,001575
ПАТ "КБ "ГЕФЕСТ"	0,000144	6944,444	8,845697	0,001274
ПАТ "АП БАНК"	0,000137	7299,27	8,89553	0,001219
ПАТ "КРЕДИТ ОПТИМА БАНК"	0,000129	7751,938	8,955698	0,001155
ПАТ "БАНК АВАНГАРД"	8,07E-05	12391,57	9,424772	0,000761
ПАТ "КБ"ФІНАНСОВИЙ ПАРТНЕР"	6,28E-05	15923,57	9,675555	0,000608
ПАТ "БАНК ФАМІЛЬНИЙ"	4,35E-05	22988,51	10,04275	0,000437
ПАТ "РВС БАНК"	2,29E-05	43668,12	10,68437	0,000245
ПАТ "АЛЪПАРІ БАНК"	1,07E-05	93457,94	11,44527	0,000122
				3,221779
ПАТ "БАНК АЛЪЯНС"	0,000336	2976,19	7,998399	0,002687

ПАТ "АКБ "Траст-капітал"	0,000333	3003,003	8,007368	0,002666
ПАТ "КРИСТАЛБАНК"	0,000325	3076,923	8,031685	0,00261
ПАТ "ДІВІ БАНК"	0,000308	3246,753	8,085411	0,00249
ПАТ КБ "Центр"	0,00027	3703,704	8,217089	0,002219
АТ "РЕГІОН-БАНК"	0,000253	3952,569	8,282121	0,002095
ПАТ "БАНК "ПОРТАЛ"	0,000251	3984,064	8,290058	0,002081
АТ "КІВ"	0,000249	4016,064	8,298058	0,002066
ПАТ "МОТОР-БАНК"	0,000243	4115,226	8,322449	0,002022
ПАТ "КБ "ЗЕМЕЛЬНИЙ КАПІТАЛ"	0,000198	5050,505	8,527244	0,001688
ПАТ "АПЕКС-БАНК"	0,000183	5464,481	8,606024	0,001575
ПАТ "КБ "ГЕФЕСТ"	0,000144	6944,444	8,845697	0,001274
ПАТ "АП БАНК"	0,000137	7299,27	8,89553	0,001219
ПАТ "КРЕДИТ ОПТИМА БАНК"	0,000129	7751,938	8,955698	0,001155
ПАТ "БАНК АВАНГАРД"	8,07E-05	12391,57	9,424772	0,000761
ПАТ "КБ"ФІНАНСОВИЙ ПАРТНЕР"	6,28E-05	15923,57	9,675555	0,000608
ПАТ "БАНК ФАМІЛЬНИЙ"	4,35E-05	22988,51	10,04275	0,000437
ПАТ "РВС БАНК"	2,29E-05	43668,12	10,68437	0,000245
ПАТ "АЛЬПАРИ БАНК"	1,07E-05	93457,94	11,44527	0,000122
ПАТ "БАНК АВАНГАРД"	8,07E-05	12391,57	9,424772	0,000761
				3,221779

Додаток Е

Розрахунок ентропії ринкових часток для ринку депозитних послуг в Україні до здійснення концентраційної угоди

Банк	Частка ринку, %	1/S	ln(1/S)	S*ln(1/S)
ПАТ КБ "ПРИВАТБАНК"	0,185275	5,397379	1,685913	0,312358
АТ "Укресімбанк"	0,138536	7,218357	1,976627	0,273833
АТ "ОЩАДБАНК"	0,174386	5,734398	1,746483	0,304563
АБ "УКРГАЗБАНК"	0,043507	22,98469	3,134828	0,136388
Укр.банк реконстр.та розв.	5,12E-05	19544,62	9,880455	0,000506
ПАТ "РОЗРАХУНКОВИЙ ЦЕНТР"	3,63E-05	27573,08	10,2246	0,000371
ПАТ "Промінвестбанк"	0,026068	38,36106	3,647043	0,095071
ПАТ "УКРСОЦБАНК"	0,025897	38,61429	3,653622	0,094618
АТ "Райффайзен Банк Аваль"	0,041037	24,36797	3,19327	0,131044
ПАТ "ВТБ БАНК"	0,015409	64,89658	4,172795	0,064299
ПАТ "КРЕДОБАНК"	0,008861	112,8563	4,726115	0,041877
ПАТ "ВіЕс Банк"	0,00269	371,7898	5,918329	0,015918
ПАТ "МАРФІН БАНК"	0,002793	357,974	5,88046	0,016427
АТ "УкрСиббанк"	0,03687	27,12245	3,300362	0,121684
ПАТ "Ідея Банк"	0,002745	364,3189	5,89803	0,016189
ПАТКБ "ПРАВЕКС-БАНК"	0,002927	341,6404	5,833759	0,017076
ПАТ "КРЕДІ АГРІКОЛЬ БАНК"	0,0245	40,81628	3,709081	0,090873
АТ "ШРЕУС БАНК МКБ"	0,002513	397,9235	5,98626	0,015044
ПАТ "АЛЬФА-БАНК"	0,031847	31,39997	3,446807	0,109771
ПАТ "ІНГ Банк Україна"	0,01217	82,16761	4,408761	0,053656
АТ "ОТП БАНК"	0,0199	50,251	3,917031	0,077949
ПАТ "СІТІБАНК"	0,015512	64,4661	4,16614	0,064625
АТ "ПРОКРЕДИТ БАНК"	0,009699	103,1052	4,63575	0,044961
ПАТ "СБЕРБАНК"	0,039881	25,07454	3,221853	0,128491
АТ "БМ БАНК"	0,000926	1079,53	6,984281	0,00647
ПАТ "БАНК ФОРВАРД"	0,001422	703,1076	6,55551	0,009324
ПАТ "КРЕДИТ ЄВРОПА БАНК"	0,00155	645,0318	6,4693	0,010029
ПАТ "Дойче Банк ДБУ"	0,001886	530,1945	6,273244	0,011832
ПАТ "СЕБ КОРПОРАТИВНИЙ БАНК"	0,001397	715,6268	6,573159	0,009185
ПАТ "КРЕДИТВЕСТ БАНК"	0,00082	1219,693	7,106355	0,005826
ПАТ "БТА Банк"	0,000484	2067,915	7,634296	0,003692
ПАТ "ПУМБ"	0,036192	27,63073	3,318929	0,120117
Акціонерний банк "Південний"	0,016609	60,20981	4,097835	0,068059
ПАТ "МЕГАБАНК", Харків	0,007375	135,5873	4,909616	0,03621

ПАТ "БАНК КРЕДИТ ДНІПРО"	0,006863	145,7111	4,981626	0,034188
ПАТ "ДІАМАНТБАНК"	0,006524	153,2854	5,032301	0,03283
ПАТ "БАНК ВОСТОК"	0,006471	154,5408	5,040458	0,032616
АТ "ТАСКОМБАНК"	0,00668	149,6895	5,008563	0,03346
ПАТ "МІБ"	0,005973	167,4234	5,120526	0,030584
ПАТ "УНІВЕРСАЛ БАНК"	0,003853	259,5368	5,558898	0,021419
БАНК ІНВЕСТ. ТА ЗАОЩАДЖЕНЬ	0,003609	277,0549	5,624216	0,0203
ПАТ "А - БАНК"	0,002561	390,4713	5,967354	0,015282
АБ "КЛПРИНГОВИЙ ДІМ"	0,001939	515,853	6,245822	0,012108
ПАТ АКБ "АРКАДА"	0,001013	987,2764	6,89495	0,006984
ПАТ "Полтава-банк"	0,001155	865,493	6,763299	0,007814
АТ "Місто Банк"	0,00143	699,3571	6,550162	0,009366
ПАТ "КБ "ГЛОБУС"	0,001079	926,5628	6,831482	0,007373
ПАТ "БАНК АВАНГАРД"	0,001001	999,3542	6,907109	0,006912
ПАТ "БАНК "ГРАНТ"	0,000648	1543,076	7,341533	0,004758
АКБ "НОВИЙ"	0,001133	882,4459	6,782697	0,007686
ПАТ "КОМІНВЕСТБАНК"	0,000843	1186,861	7,079067	0,005965
ПАТ "МОТОР-БАНК"	0,000934	1070,638	6,97601	0,006516
ПАТ "БАНК СІЧ"	0,000892	1120,622	7,021639	0,006266
ПАТ "АСВІО БАНК"	0,000568	1759,492	7,472781	0,004247
ПАТ "БАНК 3/4"	0,000277	3615,092	8,192873	0,002266
ПАТ "ЄВРОПРОМБАНК"	0,000529	1891,521	7,545137	0,003989
ПАТ "КРИСТАЛБАНК"	0,000592	1690,521	7,432792	0,004397
ПАТ "АБ "РАДАБАНК"	0,00052	1923,243	7,561768	0,003932
ПАТ "ЮНЕКС БАНК" м. Київ	0,000518	1928,688	7,564595	0,003922
АТ "БАНК БОГУСЛАВ"	0,000525	1906,17	7,552851	0,003962
ПАТ "ФІНБАНК"	0,000437	2288,341	7,735583	0,00338
АТ "МетаБанк"	0,000416	2402,753	7,78437	0,00324
ПАТ "БАНК "УКРАЇН.КАПІТАЛ"	0,000386	2593,671	7,860829	0,003031
АТ "УКРБУДІНВЕСТБАНК"	0,000335	2988,509	8,00253	0,002678
ПАТ "ОКСІ БАНК"	0,000327	3062,77	8,027075	0,002621
ПАТ "АЙБОКС БАНК"	0,000414	2416,626	7,790128	0,003224
ПАТ "ДІВІ БАНК"	0,000188	5305,879	8,576571	0,001616
Полікомбанк	0,000328	3048,77	8,022493	0,002631
ПуАТ "КБ "АКОРДБАНК"	0,00033	3030,927	8,016624	0,002645
ПАТ "ПФБ" м.Кременчук	0,000203	4921,911	8,501452	0,001727
ПАТ "АКБ "КОНКОРД"	0,000197	5071,639	8,531419	0,001682
ПАТ "АКБ "Траст-капітал"	0,00011	9105,703	9,116656	0,001001
ПАТ "ВЕРНУМ БАНК"	0,000147	6821,715	8,827866	0,001294
ПАТ "РВС БАНК"	7,73E-05	12941,45	9,468191	0,000732
ПАТ "БАНК АЛЪЯНС"	0,000112	8939,436	9,098228	0,001018
ПАТ "БАНК ФАМІЛЬНИЙ"	0,000187	5352,264	8,585275	0,001604
ПАТ "АПЕКС-БАНК"	0,000169	5905,285	8,683603	0,00147
ПАТ "ВЕКТОР БАНК"	7,43E-05	13459,74	9,507458	0,000706
ПАТ "КБ "ЗЕМЕЛЬНИЙ КАПІТАЛ"	9,05E-05	11047,69	9,309976	0,000843
АТ "АЛЬТБАНК"	0,000247	4044,8	8,305187	0,002053

ПАТ "КБ"ФІНАНСОВИЙ ПАРТНЕР"	3,17E-05	31575,55	10,36014	0,000328
ПАТ "БАНК "ПОРТАЛ"	2,89E-05	34622,24	10,45225	0,000302
ПАТ "КРЕДИТ ОПТИМА БАНК"	1,1E-05	90966,74	11,41825	0,000126
ПАТ "АЛЬПАРИ БАНК"	2,04E-06	490861,3	13,10392	2,67E-05
ПАТ "КБ "ГЕФЕСТ"	1,93E-07	5181314	15,46057	2,98E-06
ПАТ КБ "Центр"	7,82E-05	12787,08	9,456191	0,00074
ПАТ "АП БАНК"	0,000163	6130,456	8,721024	0,001423
АТ "КІБ"	0,00015	6650,921	8,802511	0,001324
"ПЕРШИЙ ІНВЕСТИЦІЙНИЙ БАНК"	0,000933	1071,578	6,976888	0,006511
ПАТ АКБ "Львів"	0,001155	865,7742	6,763624	0,007812
АБ "ЕКСПРЕС-БАНК"	0,000874	1144,284	7,042535	0,006155
АКБ "ІНДУСТРІАЛБАНК"	0,001732	577,5044	6,358716	0,011011
АТ "РЕГІОН-БАНК"	0,000164	6091,151	8,714592	0,001431
				2,913864

Додаток Ж

Розрахунок ентропії ринкових часток для ринку кредитних послуг в Україні
послуг після здійснення концентраційної угоди

Банк	Частка ринку, %	1/S	ln(1/S)	S*ln(1/S)
АТ "ОЩАДБАНК"	0,120625	8,290155	2,115069	0,25513
АТ "Укресімбанк"	0,106469	9,392405	2,239901	0,23848
ПАТ КБ "ПРИВАТБАНК"	0,099663	10,03381	2,305961	0,229819
ПАТ "СБЕРБАНК"	0,073609	13,5853	2,608988	0,192045
АТ "Райффайзен Банк Аваль"	0,051031	19,59593	2,975322	0,151834
ПАТ "Промінвестбанк"	0,049486	20,20774	3,006065	0,148758
ПАТ "АЛЬФА-БАНК"	0,046704	21,41144	3,063925	0,143098
ПАТ "ПУМБ"	0,045112	22,16705	3,098607	0,139784
ПАТ "УКРСОЦБАНК"	0,042737	23,39893	3,15269	0,134737
АТ "УкрСиббанк"	0,037682	26,53787	3,278573	0,123543
АБ "УКРГАЗБАНК"	0,037172	26,90197	3,292199	0,122378
ПАТ "КРЕДІ АГРИКОЛЬ БАНК"	0,028255	35,39197	3,566485	0,100771
АТ "ОТП БАНК"	0,02772	36,07504	3,585601	0,099393
Акціонерний банк "Південний"	0,024766	40,37794	3,698284	0,091592
ПАТ "ВТБ БАНК"	0,023114	43,26382	3,767317	0,087078
ПАТ "ІНГ Банк Україна"	0,022179	45,0877	3,808609	0,084471
АТ "ПРОКРЕДИТ БАНК"	0,014393	69,47822	4,241013	0,061041
ПАТ "МЕГАБАНК", Харків	0,014236	70,24445	4,251981	0,060531
Учасники концентрації	0,018829	53,10957	3,972357	0,074796
ПАТ "КРЕДОБАНК"	0,010195	98,0873	4,585858	0,046753
ПАТ "БАНК ВОСТОК"	0,009034	110,6929	4,70676	0,042521
ПАТ "СІТІБАНК"	0,008744	114,3641	4,739388	0,041441
ПАТ "БАНК КРЕДИТ ДНІПРО"	0,0082	121,9512	4,803621	0,03939
БАНК ІНВЕСТ. ТА ЗАОЩАДЖЕНЬ	0,00755	132,4503	4,886208	0,036891
ПАТ "ДІАМАНТБАНК"	0,006533	153,069	5,030889	0,032867
ПАТ "Ідея Банк"	0,004419	226,2955	5,421842	0,023959
ПАТ "А - БАНК"	0,004394	227,5831	5,427515	0,023849
ПАТ "МІБ"	0,003864	258,7992	5,556052	0,021469
АКБ "ІНДУСТРІАЛБАНК"	0,003792	263,7131	5,574862	0,02114
ПАТ "МАРФІН БАНК"	0,002603	384,1721	5,951091	0,015491
АТ "Місто Банк"	0,002532	394,9447	5,978746	0,015138
ПАТ "СЕБ КОРПОРАТИВНИЙ БАНК"	0,002184	457,8755	6,126597	0,01338
ПАТ "БАНК ФОРВАРД"	0,00215	465,1163	6,142287	0,013206
ПАТ "КРЕДИТ ЄВРОПА БАНК"	0,00199	502,5126	6,219621	0,012377
АТ "ПРЕУС БАНК МКБ"	0,001953	512,0328	6,238389	0,012184
ПАТКБ "ПРАВЕКС-БАНК"	0,00179	558,6592	6,32554	0,011323
ПАТ АКБ "АРКАДА"	0,001699	588,5815	6,377715	0,010836
ПАТ "КРЕДИТВЕСТ БАНК"	0,001536	651,0417	6,478574	0,009951
АБ "КЛІРИНГОВИЙ ДІМ"	0,001501	666,2225	6,501624	0,009759

ПАТ "БАНК "ГРАНТ"	0,0015	666,6667	6,50229	0,009753
ПАТ "КБ "ГЛОБУС"	0,00149	671,1409	6,508979	0,009698
АТ "БМ БАНК"	0,001489	671,5917	6,509651	0,009693
"ПЕРШИЙ ІНВЕСТИЦІЙНИЙ БАНК"	0,00143	699,3007	6,550081	0,009367
ПАТ АКБ "Львів"	0,001386	721,5007	6,581333	0,009122
ПАТ "АСВІО БАНК"	0,001385	722,0217	6,582055	0,009116
ПАТ "ЄВРОПРОМБАНК"	0,001369	730,4602	6,593675	0,009027
ПАТ "КОМІНВЕСТБАНК"	0,00126	793,6508	6,676644	0,008413
ПАТ "Полтава-банк"	0,001208	827,8146	6,718789	0,008116
ПАТ "ФІНБАНК"	0,001146	872,6003	6,771478	0,00776
ПАТ "БАНК СІЧ"	0,001016	984,252	6,891882	0,007002
АБ "ЕКСПРЕС-БАНК"	0,001012	988,1423	6,895827	0,006979
ПАТ "ЮНЕКС БАНК" м. Київ	0,00092	1086,957	6,991137	0,006432
ПАТ "БТА Банк"	0,000824	1213,592	7,10134	0,005852
ПАТ "АБ "РАДАБАНК"	0,000801	1248,439	7,12965	0,005711
АТ "БАНК БОГУСЛАВ"	0,000794	1259,446	7,138427	0,005668
АКБ "НОВИЙ"	0,000783	1277,139	7,152378	0,0056
ПАТ "БАНК 3/4"	0,00069	1449,275	7,278819	0,005022
ПАТ "АЙБОКС БАНК"	0,000589	1697,793	7,437084	0,00438
ПАТ "ОКСІ БАНК"	0,000581	1721,17	7,45076	0,004329
ПуАТ "КБ "АКОРДБАНК"	0,000545	1834,862	7,514725	0,004096
Полікомбанк	0,000542	1845,018	7,520245	0,004076
АТ "УКРБУДІНВЕСТБАНК"	0,000521	1919,386	7,559761	0,003939
АТ "МетаБанк"	0,000436	2293,578	7,737868	0,003374
ПАТ "ВЕРНУМ БАНК"	0,000416	2403,846	7,784825	0,003238
ПАТ"БАНК "УКРАЇН.КАПІТАЛ"	0,000398	2512,563	7,829059	0,003116
ПАТ "Дойче Банк ДБУ"	0,000384	2604,167	7,864868	0,00302
ПАТ "ПФБ" м.Кременчук	0,00037	2702,703	7,902008	0,002924
ПАТ "АКБ "КОНКОРД"	0,000351	2849,003	7,954724	0,002792
ПАТ "ВЕКТОР БАНК"	0,00034	2941,176	7,986565	0,002715
ПАТ "БАНК АЛЪЯНС"	0,000336	2976,19	7,998399	0,002687
ПАТ "АКБ "Траст-капітал"	0,000333	3003,003	8,007368	0,002666
ПАТ "КРИСТАЛБАНК"	0,000325	3076,923	8,031685	0,00261
ПАТ "ДІВІ БАНК"	0,000308	3246,753	8,085411	0,00249
ПАТ КБ "Центр"	0,00027	3703,704	8,217089	0,002219
АТ "РЕГІОН-БАНК"	0,000253	3952,569	8,282121	0,002095
ПАТ "БАНК "ПОРТАЛ"	0,000251	3984,064	8,290058	0,002081
АТ "КІБ"	0,000249	4016,064	8,298058	0,002066
ПАТ "МОТОР-БАНК"	0,000243	4115,226	8,322449	0,002022
ПАТ "КБ "ЗЕМЕЛЬНИЙ КАПІТАЛ"	0,000198	5050,505	8,527244	0,001688
ПАТ "АПЕКС-БАНК"	0,000183	5464,481	8,606024	0,001575
ПАТ "КБ "ГЕФЕСТ"	0,000144	6944,444	8,845697	0,001274
ПАТ "АП БАНК"	0,000137	7299,27	8,89553	0,001219
ПАТ "КРЕДИТ ОПТИМА БАНК"	0,000129	7751,938	8,955698	0,001155
ПАТ "БАНК АВАНГАРД"	8,07E-05	12391,57	9,424772	0,000761
ПАТ "КБ"ФІНАНСОВИЙ	6,28E-05	15923,57	9,675555	0,000608

ПАРТНЕР"				
ПАТ "БАНК ФАМІЛЬНИЙ"	4,35E-05	22988,51	10,04275	0,000437
ПАТ "РВС БАНК"	2,29E-05	43668,12	10,68437	0,000245
ПАТ "АЛЬПАРИ БАНК"	1,07E-05	93457,94	11,44527	0,000122
				3,203551

Розрахунок ентропії ринкових часток для ринку депозитних послуг в Україні
послуг після здійснення концентраційної угоди

ПАТ КБ "ПРИВАТБАНК"	0,18527 5	5,397379	1,685913	0,312358
АТ "Укресімбанк"	0,13853 6	7,218357	1,976627	0,273833
АТ "ОЩАДБАНК"	0,17438 6	5,734398	1,746483	0,304563
АБ "УКРГАЗБАНК"	0,04350 7	22,98469	3,134828	0,136388
Укр.банк реконстр.та розв.	5,12E-05	19544,62	9,880455	0,000506
ПАТ "РОЗРАХУНКОВИЙ ЦЕНТР"	3,63E-05	27573,08	10,2246	0,000371
ПАТ "Промінвестбанк"	0,02606 8	38,36106	3,647043	0,095071
ПАТ "УКРСОЦБАНК"	0,02589 7	38,61429	3,653622	0,094618
АТ "Райффайзен Банк Аваль"	0,04103 7	24,36797	3,19327	0,131044
ПАТ "ВТБ БАНК"	0,01540 9	64,89658	4,172795	0,064299
ПАТ "КРЕДОБАНК"	0,00886 1	112,8563	4,726115	0,041877
Учасники концентрації	0,01322 3	75,6258	4,325798	0,0572
ПАТ "МАРФІН БАНК"	0,00279 3	357,974	5,88046	0,016427
АТ "УкрСиббанк"	0,03687	27,12245	3,300362	0,121684
ПАТ "Ідея Банк"	0,00274 5	364,3189	5,89803	0,016189
ПАТКБ "ПРАВЕКС-БАНК"	0,00292 7	341,6404	5,833759	0,017076
ПАТ "КРЕДІ АГРІКОЛЬ БАНК"	0,0245	40,81628	3,709081	0,090873
АТ "ПРЕУС БАНК МКБ"	0,00251 3	397,9235	5,98626	0,015044
ПАТ "АЛЬФА-БАНК"	0,03184 7	31,39997	3,446807	0,109771
ПАТ "ІНГ Банк Україна"	0,01217	82,16761	4,408761	0,053656
АТ "ОТП БАНК"	0,0199	50,251	3,917031	0,077949
ПАТ "СІТІБАНК"	0,01551 2	64,4661	4,16614	0,064625
АТ "ПРОКРЕДИТ БАНК"	0,00969 9	103,1052	4,63575	0,044961
ПАТ "СБЕРБАНК"	0,03988 1	25,07454	3,221853	0,128491
АТ "БМ БАНК"	0,00092 6	1079,53	6,984281	0,00647
ПАТ "БАНК ФОРВАРД"	0,00142 2	703,1076	6,55551	0,009324
ПАТ "КРЕДИТ ЄВРОПА БАНК"	0,00155	645,0318	6,4693	0,010029
ПАТ "Дойче Банк ДБУ"	0,00188 6	530,1945	6,273244	0,011832
ПАТ"СЕБ КОРПОРАТИВНИЙ БАНК"	0,00139 7	715,6268	6,573159	0,009185

ПАТ "КРЕДИТВЕСТ БАНК"	0,00082	1219,693	7,106355	0,005826
ПАТ "БТА Банк"	0,00048 4	2067,915	7,634296	0,003692
ПАТ "ПУМБ"	0,03619 2	27,63073	3,318929	0,120117
Акціонерний банк"Південний"	0,01660 9	60,20981	4,097835	0,068059
ПАТ "МЕГАБАНК", Харків	0,00737 5	135,5873	4,909616	0,03621
ПАТ "БАНК КРЕДИТ ДНІПРО"	0,00686 3	145,7111	4,981626	0,034188
ПАТ "ДІАМАНТБАНК"	0,00652 4	153,2854	5,032301	0,03283
ПАТ "БАНК ВОСТОК"	0,00647 1	154,5408	5,040458	0,032616
ПАТ "МІБ"	0,00597 3	167,4234	5,120526	0,030584
БАНК ІНВЕСТ. ТА ЗАОЩАДЖЕНЬ	0,00360 9	277,0549	5,624216	0,0203
ПАТ "А - БАНК"	0,00256 1	390,4713	5,967354	0,015282
АБ "КЛІРИНГОВИЙ ДІМ"	0,00193 9	515,853	6,245822	0,012108
ПАТ АКБ "АРКАДА"	0,00101 3	987,2764	6,89495	0,006984
ПАТ "Полтава-банк"	0,00115 5	865,493	6,763299	0,007814
АТ "Місто Банк"	0,00143	699,3571	6,550162	0,009366
ПАТ "КБ "ГЛОБУС"	0,00107 9	926,5628	6,831482	0,007373
ПАТ "БАНК АВАНГАРД"	0,00100 1	999,3542	6,907109	0,006912
ПАТ "БАНК "ГРАНТ"	0,00064 8	1543,076	7,341533	0,004758
АКБ "НОВИЙ"	0,00113 3	882,4459	6,782697	0,007686
ПАТ "КОМІНВЕСТБАНК"	0,00084 3	1186,861	7,079067	0,005965
ПАТ "МОТОР-БАНК"	0,00093 4	1070,638	6,97601	0,006516
ПАТ "БАНК СІЧ"	0,00089 2	1120,622	7,021639	0,006266
ПАТ "АСВІО БАНК"	0,00056 8	1759,492	7,472781	0,004247
ПАТ "БАНК 3/4"	0,00027 7	3615,092	8,192873	0,002266
ПАТ "ЄВРОПРОМБАНК"	0,00052 9	1891,521	7,545137	0,003989
ПАТ "КРИСТАЛБАНК"	0,00059 2	1690,521	7,432792	0,004397
ПАТ "АБ "РАДАБАНК"	0,00052	1923,243	7,561768	0,003932
ПАТ "ЮНЕКС БАНК" м. Київ	0,00051 8	1928,688	7,564595	0,003922
АТ "БАНК БОГУСЛАВ"	0,00052 5	1906,17	7,552851	0,003962

ПАТ "ФІНБАНК"	0,00043 7	2288,341	7,735583	0,00338
АТ "МетаБанк"	0,00041 6	2402,753	7,78437	0,00324
ПАТ"БАНК "УКРАЇН.КАПІТАЛ"	0,00038 6	2593,671	7,860829	0,003031
АТ "УКРБУДІНВЕСТБАНК"	0,00033 5	2988,509	8,00253	0,002678
ПАТ "ОКСІ БАНК"	0,00032 7	3062,77	8,027075	0,002621
ПАТ "АЙБОКС БАНК"	0,00041 4	2416,626	7,790128	0,003224
ПАТ "ДІВІ БАНК"	0,00018 8	5305,879	8,576571	0,001616
Полікомбанк	0,00032 8	3048,77	8,022493	0,002631
ПуАТ "КБ "АКОРДБАНК"	0,00033	3030,927	8,016624	0,002645
ПАТ "ПФБ" м.Кременчук	0,00020 3	4921,911	8,501452	0,001727
ПАТ "АКБ "КОНКОРД"	0,00019 7	5071,639	8,531419	0,001682
ПАТ "АКБ "Траст-капітал"	0,00011	9105,703	9,116656	0,001001
ПАТ "ВЕРНУМ БАНК"	0,00014 7	6821,715	8,827866	0,001294
ПАТ "РВС БАНК"	7,73E-05	12941,45	9,468191	0,000732
ПАТ "БАНК АЛЬЯНС"	0,00011 2	8939,436	9,098228	0,001018
ПАТ "БАНК ФАМІЛЬНИЙ"	0,00018 7	5352,264	8,585275	0,001604
ПАТ "АПЕКС-БАНК"	0,00016 9	5905,285	8,683603	0,00147
ПАТ "ВЕКТОР БАНК"	7,43E-05	13459,74	9,507458	0,000706
ПАТ "КБ "ЗЕМЕЛЬНИЙ КАПІТАЛ"	9,05E-05	11047,69	9,309976	0,000843
АТ "АЛЬТБАНК"	0,00024 7	4044,8	8,305187	0,002053
ПАТ "КБ"ФІНАНСОВИЙ ПАРТНЕР"	3,17E-05	31575,55	10,36014	0,000328
ПАТ "БАНК "ПОРТАЛ"	2,89E-05	34622,24	10,45225	0,000302
ПАТ "КРЕДИТ ОПТИМА БАНК"	1,1E-05	90966,74	11,41825	0,000126
ПАТ "АЛЬПАРІ БАНК"	2,04E-06	490861,3	13,10392	2,67E-05
ПАТ "КБ "ГЕФЕСТ"	1,93E-07	5181314	15,46057	2,98E-06
ПАТ КБ "Центр"	7,82E-05	12787,08	9,456191	0,00074
ПАТ "АП БАНК"	0,00016 3	6130,456	8,721024	0,001423
АТ "КІБ"	0,00015	6650,921	8,802511	0,001324
"ПЕРШИЙ ІНВЕСТИЦІЙНИЙ БАНК"	0,00093 3	1071,578	6,976888	0,006511
ПАТ АКБ "Львів"	0,00115 5	865,7742	6,763624	0,007812
АБ "ЕКСПРЕС-БАНК"	0,00087 4	1144,284	7,042535	0,006155
АКБ "ІНДУСТРІАЛБАНК"	0,00173 2	577,5044	6,358716	0,011011

АТ "РЕГІОН-БАНК"	0,00016 4	6091,151	8,714592	0,001431
				2,900267

Додаток К

Розрахунок індексу Джині для ринку кредитних послуг в Україні до
здійснення концентраційної угоди

Банк	Частка ринку,%	Sn	Fn	Gn
------	-------------------	----	----	----

ПАТ "АЛЬПАРИ БАНК"	1,07E-05	0,000011	0,011111	0
ПАТ "РВС БАНК"	2,29E-05	0,000034	0,022222	1,35556E-07
ПАТ "БАНК ФАМІЛЬНИЙ"	4,35E-05	0,000077	0,033333	5,93333E-07
ПАТ "КБ"ФІНАНСОВИЙ ПАРТНЕР"	6,28E-05	0,000140	0,044444	1,23667E-06
ПАТ "БАНК АВАНГАРД"	8,07E-05	0,000221	0,055556	2,03222E-06
ПАТ "КРЕДИТ ОПТИМА БАНК"	0,000129	0,000350	0,066667	4,71556E-06
ПАТ "АП БАНК"	0,000137	0,000487	0,077778	5,24889E-06
ПАТ "КБ "ГЕФЕСТ"	0,000144	0,000631	0,088889	5,79333E-06
ПАТ "АПЕКС-БАНК"	0,000183	0,000814	0,1	0,00000926
ПАТ "КБ "ЗЕМЕЛЬНИЙ КАПІТАЛ"	0,000198	0,001012	0,111111	0,00001076
ПАТ "МОТОР-БАНК"	0,000243	0,001255	0,122222	0,00001576
АТ "КІБ"	0,000249	0,001504	0,133333	1,64933E-05
ПАТ "БАНК "ПОРТАЛ"	0,000251	0,001755	0,144444	0,00001676
АТ "РЕГІОН-БАНК"	0,000253	0,002008	0,155556	1,70489E-05
ПАТ КБ "Центр"	0,00027	0,002278	0,166667	1,96933E-05
ПАТ "ДІВІ БАНК"	0,000308	0,002586	0,177778	2,60267E-05
ПАТ "КРИСТАЛБАНК"	0,000325	0,002911	0,188889	2,90489E-05
ПАТ "АКБ "Траст-капітал"	0,000333	0,003244	0,2	0,00003056
ПАТ "БАНК АЛЬЯНС"	0,000336	0,003580	0,211111	0,00003116
ПАТ "ВЕКТОР БАНК"	0,00034	0,003920	0,222222	3,20044E-05
ПАТ "АКБ "КОНКОРД"	0,000351	0,004271	0,233333	3,44489E-05
ПАТ "ПФБ" м.Кременчук	0,00037	0,004641	0,244444	3,88822E-05
ПАТ "Дойче Банк ДБУ"	0,000384	0,005025	0,255556	4,23044E-05
ПАТ"БАНК "УКРАЇН.КАПІТАЛ"	0,000398	0,005423	0,266667	4,58822E-05
ПАТ "ВЕРНУМ БАНК"	0,000416	0,005839	0,277778	5,06822E-05
АТ "МетаБанк"	0,000436	0,006275	0,288889	5,62378E-05
АТ "УКРБУДІНВЕСТБАНК"	0,000521	0,006796	0,3	8,07933E-05
Полікомбанк	0,000542	0,007338	0,311111	8,70933E-05
ПуАТ "КБ "АКОРДБАНК"	0,000545	0,007883	0,322222	8,80267E-05
ПАТ "ОКСІ БАНК"	0,000581	0,008464	0,333333	9,96267E-05
ПАТ "АЙБОКС БАНК"	0,000589	0,009053	0,344444	0,000102293
ПАТ "БАНК 3/4"	0,00069	0,009743	0,355556	0,000137082
АКБ "НОВИЙ"	0,000783	0,010526	0,366667	0,000170149
АТ "БАНК БОГУСЛАВ"	0,000794	0,011320	0,377778	0,000174182
ПАТ "АБ "РАДАБАНК"	0,000801	0,012121	0,388889	0,000176827
ПАТ "БТА Банк"	0,000824	0,012945	0,4	0,000185771
ПАТ "ЮНЕКС БАНК" м. Київ	0,00092	0,013865	0,411111	0,000224171
АБ "ЕКСПРЕС-БАНК"	0,001012	0,014877	0,422222	0,000261993
ПАТ "БАНК СІЧ"	0,001016	0,015893	0,433333	0,000263682
ПАТ "ФІНБАНК"	0,001146	0,017039	0,444444	0,000320016
ПАТ "Полтава-банк"	0,001208	0,018247	0,455556	0,000347571
ПАТ "КОМІНВЕСТБАНК"	0,00126	0,019507	0,466667	0,00037126
ПАТ "ЄВРОПРОМБАНК"	0,001369	0,020876	0,477778	0,000422127
ПАТ "АСВІО БАНК"	0,001385	0,022261	0,488889	0,000429771
ПАТ АКБ "Львів"	0,001386	0,023647	0,5	0,00043026

"ПЕРШИЙ ІНВЕСТИЦІЙНИЙ БАНК"	0,00143	0,025077	0,511111	0,00045226
АТ "БМ БАНК"	0,001489	0,026566	0,522222	0,000482416
ПАТ "КБ "ГЛОБУС"	0,00149	0,028056	0,533333	0,000482938
ПАТ "БАНК "ГРАНТ"	0,0015	0,029556	0,544444	0,000488271
АБ "КЛПРИНГОВИЙ ДІМ"	0,001501	0,031057	0,555556	0,000488816
ПАТ "КРЕДИТВЕСТ БАНК"	0,001536	0,032593	0,566667	0,00050826
ПАТ АКБ "АРКАДА"	0,001699	0,034292	0,577778	0,000600627
ПАТКБ "ПРАВЕКС-БАНК"	0,00179	0,036082	0,588889	0,000653204
АТ "ПІРЕУС БАНК МКБ"	0,001953	0,038035	0,6	0,000749193
ПАТ "КРЕДИТ ЄВРОПА БАНК"	0,00199	0,040025	0,611111	0,000771393
ПАТ "БАНК ФОРВАРД"	0,00215	0,042175	0,622222	0,000869171
ПАТ"СЕБ КОРПОРАТИВНИЙ БАНК"	0,002184	0,044359	0,633333	0,000890327
АТ "Місто Банк"	0,002532	0,046891	0,644444	0,001110727
ПАТ "ВіЕс Банк"	0,002564	0,049455	0,655556	0,001131349
ПАТ "МАРФІН БАНК"	0,002603	0,052058	0,666667	0,001156916
АКБ "ІНДУСТРІАЛБАНК"	0,003792	0,055850	0,677778	0,001949582
ПАТ "МІБ"	0,003864	0,059714	0,688889	0,001998382
ПАТ "А - БАНК"	0,004394	0,064108	0,7	0,002363493
ПАТ "Ідея Банк"	0,004419	0,068527	0,711111	0,002380993
ПАТ "УНІВЕРСАЛ БАНК"	0,006051	0,074578	0,722222	0,003541527
ПАТ "ДІАМАНТБАНК"	0,006533	0,081111	0,733333	0,003889638
БАНК ІНВЕСТ. ТА ЗАОЦАДЖЕНЬ	0,00755	0,088661	0,744444	0,004635438
ПАТ "БАНК КРЕДИТ ДНІПРО"	0,0082	0,096861	0,755556	0,005119327
ПАТ "СІТІБАНК"	0,008744	0,105605	0,766667	0,005530349
ПАТ "БАНК ВОСТОК"	0,009034	0,114639	0,777778	0,005752682
ПАТ "КРЕДОБАНК"	0,010195	0,124834	0,788889	0,006655682
АТ "ТАСКОМБАНК"	0,010214	0,135048	0,8	0,006670671
ПАТ "МЕГАБАНК", Харків	0,014236	0,149284	0,811111	0,009888271
АТ "ПРОКРЕДИТ БАНК"	0,014393	0,163677	0,822222	0,010015616
ПАТ "ІНГ Банк Україна"	0,022179	0,185856	0,833333	0,016417438
ПАТ "ВТБ БАНК"	0,023114	0,208970	0,844444	0,017196604
Акціонерний банк "Південний"	0,024766	0,233736	0,855556	0,018591627
АТ "ОТП БАНК"	0,02772	0,261456	0,866667	0,021118938
ПАТ "КРЕДІ АГРІКОЛЬ БАНК"	0,028255	0,289711	0,877778	0,021582604
АБ "УКРГАЗБАНК"	0,037172	0,326883	0,888889	0,029409749
АТ "УкрСиббанк"	0,037682	0,364565	0,9	0,029863082
ПАТ "УКРСОЦБАНК"	0,042737	0,407302	0,911111	0,034412582
ПАТ "ПУМБ"	0,045112	0,452414	0,922222	0,036576471
ПАТ "АЛЬФА-БАНК"	0,046704	0,499118	0,933333	0,038044649
ПАТ "Промінвестбанк"	0,049486	0,548604	0,944444	0,040641182
АТ "Райффайзен Банк Аваль"	0,051031	0,599635	0,955556	0,042100349
ПАТ "СБЕРБАНК"	0,073609	0,673244	0,966667	0,063674882
ПАТ КБ "ПРИВАТБАНК"	0,099663	0,772907	0,977778	0,088860416
АТ "Укрексімбанк"	0,106469	0,879376	0,988889	0,095515171
АТ "ОЩАДБАНК"	0,120625	1,000001	1	0,109513882

0,789662609

Додаток Л

Розрахунок індексу Джині для ринку депозитних послуг в Україні до
здійснення концентраційної угоди

Банк	Частка ринку, %	Sn	Fn	Gn
ПАТ "КБ "ГЕФЕСТ"	1,93E-07	1,93001E-07	0,010753	0

ПАТ "АЛЬПАРИ БАНК"	2,04E-06	2,23024E-06	0,021505	1,98305E-08
ПАТ "КРЕДИТ ОПТИМА БАНК"	1,1E-05	1,32233E-05	0,032258	2,12428E-07
ПАТ "БАНК "ПОРТАЛ"	2,89E-05	4,21064E-05	0,043011	7,8953E-07
ПАТ "КБ"ФІНАНСОВИЙ ПАРТНЕР"	3,17E-05	7,37765E-05	0,053763	9,09396E-07
ПАТ "РОЗРАХУНКОВИЙ ЦЕНТР"	3,63E-05	0,000110044	0,064516	1,15656E-06
Укр.банк реконстр.та розв.	5,12E-05	0,000161209	0,075269	2,1177E-06
ПАТ "ВЕКТОР БАНК"	7,43E-05	0,000235504	0,086022	3,85872E-06
ПАТ "РВС БАНК"	7,73E-05	0,000312775	0,096774	4,11467E-06
ПАТ КБ "Центр"	7,82E-05	0,000390979	0,107527	4,20494E-06
ПАТ "КБ "ЗЕМЕЛЬНИЙ КАПІТАЛ"	9,05E-05	0,000481496	0,11828	5,5289E-06
ПАТ "АКБ "Траст-капітал"	0,00011	0,000591317	0,129032	7,81224E-06
ПАТ "БАНК АЛЬЯНС"	0,000112	0,000703181	0,139785	8,0758E-06
ПАТ "ВЕРНУМ БАНК"	0,000147	0,000849772	0,150538	1,29301E-05
АТ "КІВ"	0,00015	0,001000127	0,16129	1,34968E-05
ПАТ "АП БАНК"	0,000163	0,001163247	0,172043	1,55556E-05
АТ "РЕГІОН-БАНК"	0,000164	0,00132742	0,182796	1,57367E-05
ПАТ "АПЕКС-БАНК"	0,000169	0,00149676	0,193548	1,66813E-05
ПАТ "БАНК ФАМІЛЬНИЙ"	0,000187	0,001683596	0,204301	2,00678E-05
ПАТ "ДІВІ БАНК"	0,000188	0,001872067	0,215054	2,04015E-05
ПАТ "АКБ "КОНКОРД"	0,000197	0,002069241	0,225806	2,22735E-05
ПАТ "ПФБ" м.Кременчук	0,000203	0,002272415	0,236559	2,36279E-05
АТ "АЛЬТБАНК"	0,000247	0,002519646	0,247312	3,40502E-05
ПАТ "БАНК 3/4"	0,000277	0,002796264	0,258065	4,1318E-05
ПАТ "ОКСІ БАНК"	0,000327	0,003122766	0,268817	5,41912E-05
Полікомбанк	0,000328	0,003450767	0,27957	5,45942E-05
ПуАТ "КБ "АКОРДБАНК"	0,00033	0,003780699	0,290323	5,51341E-05
АТ "УКРБУДІНВЕСТБАНК"	0,000335	0,004115314	0,301075	5,64936E-05
ПАТ"БАНК "УКРАЇН.КАПІТАЛ"	0,000386	0,004500868	0,311828	7,18301E-05
ПАТ "АЙБОКС БАНК"	0,000414	0,004914668	0,322581	8,0638E-05
АТ "МетаБанк"	0,000416	0,005330857	0,333333	8,14087E-05
ПАТ "ФІНБАНК"	0,000437	0,005767855	0,344086	8,83449E-05
ПАТ "БТА Банк"	0,000484	0,006251434	0,354839	0,000104373
ПАТ "ЮНЕКС БАНК" м. Київ	0,000518	0,006769921	0,365591	0,00011676
ПАТ "АБ "РАДАБАНК"	0,00052	0,007289876	0,376344	0,000117296
АТ "БАНК БОГУСЛАВ"	0,000525	0,007814488	0,387097	0,000119049
ПАТ "ЄВРОПРОМБАНК"	0,000529	0,008343163	0,397849	0,000120622
ПАТ "АСВІО БАНК"	0,000568	0,008911509	0,408602	0,000136405
ПАТ "КРИСТАЛБАНК"	0,000592	0,009503043	0,419355	0,000145879
ПАТ "БАНК "ГРАНТ"	0,000648	0,010151099	0,430108	0,000169582
ПАТ "КРЕДИТВЕСТ БАНК"	0,00082	0,010970977	0,44086	0,000243484
ПАТ "КОМІНВЕСТБАНК"	0,000843	0,011813536	0,451613	0,000253483
АБ "ЕКСПРЕС-БАНК"	0,000874	0,012687445	0,462366	0,000267641
ПАТ "БАНК СІЧ"	0,000892	0,013579806	0,473118	0,000276173
АТ "БМ БАНК"	0,000926	0,014506136	0,483871	0,000292244
"ПЕРШИЙ ІНВЕСТИЦІЙНИЙ	0,000933	0,015439339	0,494624	0,00029557

БАНК"				
ПАТ "МОТОР-БАНК"	0,000934	0,016373361	0,505376	0,000295975
ПАТ "БАНК АВАНГАРД"	0,001001	0,017374007	0,516129	0,000329645
ПАТ АКБ "АРКАДА"	0,001013	0,018386895	0,526882	0,000335963
ПАТ "КБ "ГЛОБУС"	0,001079	0,019466152	0,537634	0,000370933
АКБ "НОВИЙ"	0,001133	0,020599366	0,548387	0,000399941
ПАТ АКБ "Львів"	0,001155	0,021754402	0,55914	0,000411908
ПАТ "Полтава-банк"	0,001155	0,022909813	0,569892	0,000412118
ПАТ"СЕБ КОРПОРАТИВНИЙ БАНК"	0,001397	0,024307189	0,580645	0,000550012
ПАТ "БАНК ФОРВАРД"	0,001422	0,025729447	0,591398	0,000564459
АТ "Місто Банк"	0,00143	0,027159331	0,602151	0,00056897
ПАТ "КРЕДИТ ЄВРОПА БАНК"	0,00155	0,028709642	0,612903	0,000641485
АКБ "ІНДУСТРІАЛБАНК"	0,001732	0,030441231	0,623656	0,00075259
ПАТ "Дойче Банк ДБУ"	0,001886	0,032327331	0,634409	0,000848952
АБ "КЛІРИНГОВИЙ ДІМ"	0,001939	0,034265868	0,645161	0,000882219
АТ "ПРЕУС БАНК МКБ"	0,002513	0,036778914	0,655914	0,00125287
ПАТ "А - БАНК"	0,002561	0,039339922	0,666667	0,001284329
ПАТ "Віс Банк"	0,00269	0,042029614	0,677419	0,001370118
ПАТ "Ідея Банк"	0,002745	0,044774461	0,688172	0,001407482
ПАТ "МАРФІН БАНК"	0,002793	0,047567961	0,698925	0,001440962
ПАТКБ "ПРАВЕКС-БАНК"	0,002927	0,050495015	0,709677	0,001534307
БАНК ІНВЕСТ. ТА ЗАОЩАДЖЕНЬ	0,003609	0,054104408	0,72043	0,002018548
ПАТ "УНІВЕРСАЛ БАНК"	0,003853	0,057957427	0,731183	0,002194063
ПАТ "МІБ"	0,005973	0,063930309	0,741935	0,00374407
ПАТ "БАНК ВОСТОК"	0,006471	0,07040109	0,752688	0,00411348
ПАТ "ДІАМАНТБАНК"	0,006524	0,07692487	0,763441	0,004153371
АТ "ТАСКОМБАНК"	0,00668	0,083605365	0,774194	0,004273014
ПАТ "БАНК КРЕДИТ ДНІПРО"	0,006863	0,090468263	0,784946	0,004414228
ПАТ "МЕГАБАНК", Харків	0,007375	0,097843583	0,795699	0,004816453
ПАТ "КРЕДОБАНК"	0,008861	0,106704411	0,806452	0,005998469
АТ "ПРОКРЕДИТ БАНК"	0,009699	0,116403242	0,817204	0,006674279
ПАТ "ІНГ Банк Україна"	0,01217	0,128573487	0,827957	0,00869393
ПАТ "ВТБ БАНК"	0,015409	0,14398262	0,83871	0,011375588
ПАТ "СІТІБАНК"	0,015512	0,159494647	0,849462	0,011461888
Акціонерний банк"Південний"	0,016609	0,176103236	0,860215	0,012393375
АТ "ОТП БАНК"	0,0199	0,196003335	0,870968	0,015224782
ПАТ "КРЕДІ АГРІКОЛЬ БАНК"	0,0245	0,220503366	0,88172	0,019231174
ПАТ "УКРСОЦБАНК"	0,025897	0,246400514	0,892473	0,02046304
ПАТ "Промінвестбанк"	0,026068	0,272468616	0,903226	0,020615613
ПАТ "АЛЬФА-БАНК"	0,031847	0,304315779	0,913978	0,025835409
ПАТ "ПУМБ"	0,036192	0,340507365	0,924731	0,029806119
АТ "УкрСиббанк"	0,03687	0,377377187	0,935484	0,030433304
ПАТ "СБЕРБАНК"	0,039881	0,417258278	0,946237	0,033250298
АТ "Райффайзен Банк Аваль"	0,041037	0,458295756	0,956989	0,034344513
АБ "УКРГАЗБАНК"	0,043507	0,501802982	0,967742	0,036708037
АТ "Укресімбанк"	0,138536	0,640338665	0,978495	0,128671059

АТ "ОЩАДБАНК"	0,174386	0,81472488	0,989247	0,163750612
ПАТ КБ "ПРИВАТБАНК"	0,185275	1	1	0,174522431
				0,838312521

Додаток М

Розрахунок індексу Джині для ринку кредитних послуг в Україні після здійснення концентраційної угоди

Банк	Частка ринку, %	Sn	Fn	Gn
ПАТ "АЛЬПАРІ БАНК"	1,07E-05	1,07E-05	0,011364	0

ПАТ "РВС БАНК"	2,29E-05	3,36E-05	0,022727	0,000000
ПАТ "БАНК ФАМІЛЬНИЙ"	4,35E-05	7,71E-05	0,034091	0,000001
ПАТ "КБ" ФІНАНСОВИЙ ПАРТНЕР"	6,28E-05	1,40E-04	0,045455	0,000001
ПАТ "БАНК АВАНГАРД"	8,07E-05	2,21E-04	0,056818	0,000002
ПАТ "КРЕДИТ ОПТИМА БАНК"	0,000129	3,50E-04	0,068182	0,000005
ПАТ "АП БАНК"	0,000137	4,87E-04	0,079545	0,000005
ПАТ "КБ "ГЕФЕСТ"	0,000144	6,31E-04	0,090909	0,000006
ПАТ "АПЕКС-БАНК"	0,000183	8,14E-04	0,102273	0,000009
ПАТ "КБ "ЗЕМЕЛЬНИЙ КАПІТАЛ"	0,000198	1,01E-03	0,113636	0,000011
ПАТ "МОТОР-БАНК"	0,000243	1,25E-03	0,125	0,000016
АТ "КІБ"	0,000249	1,50E-03	0,136364	0,000017
ПАТ "БАНК "ПОРТАЛ"	0,000251	1,75E-03	0,147727	0,000017
АТ "РЕГІОН-БАНК"	0,000253	2,01E-03	0,159091	0,000017
ПАТ КБ "Центр"	0,00027	2,28E-03	0,170455	0,000020
ПАТ "ДІВІ БАНК"	0,000308	2,59E-03	0,181818	0,000027
ПАТ "КРИСТАЛБАНК"	0,000325	2,91E-03	0,193182	0,000030
ПАТ "АКБ "Траст-капітал"	0,000333	3,24E-03	0,204545	0,000031
ПАТ "БАНК АЛЬЯНС"	0,000336	3,58E-03	0,215909	0,000032
ПАТ "ВЕКТОР БАНК"	0,00034	3,92E-03	0,227273	0,000033
ПАТ "АКБ "КОНКОРД"	0,000351	4,27E-03	0,238636	0,000035
ПАТ "ПФБ" м.Кременчук	0,00037	4,64E-03	0,25	0,000040
ПАТ "Дойче Банк ДБУ"	0,000384	5,02E-03	0,261364	0,000043
ПАТ"БАНК "УКРАЇН.КАПІТАЛ"	0,000398	5,42E-03	0,272727	0,000047
ПАТ "ВЕРНУМ БАНК"	0,000416	5,84E-03	0,284091	0,000052
АТ "МегаБанк"	0,000436	6,27E-03	0,295455	0,000058
АТ "УКРБУДІНВЕСТБАНК"	0,000521	6,80E-03	0,306818	0,000083
Полікомбанк	0,000542	7,34E-03	0,318182	0,000089
ПуАТ "КБ "АКОРДБАНК"	0,000545	7,88E-03	0,329545	0,000090
ПАТ "ОКСІ БАНК"	0,000581	8,46E-03	0,340909	0,000102
ПАТ "АЙБОКС БАНК"	0,000589	9,05E-03	0,352273	0,000105
ПАТ "БАНК 3/4"	0,00069	9,74E-03	0,363636	0,000140
АКБ "НОВИЙ"	0,000783	1,05E-02	0,375	0,000174
АТ "БАНК БОГУСЛАВ"	0,000794	1,13E-02	0,386364	0,000178
ПАТ "АБ "РАДАБАНК"	0,000801	1,21E-02	0,397727	0,000181
ПАТ "БТА Банк"	0,000824	1,29E-02	0,409091	0,000190
ПАТ "ЮНЕКС БАНК" м. Київ	0,00092	1,39E-02	0,420455	0,000229
АБ "ЕКСПРЕС-БАНК"	0,001012	1,49E-02	0,431818	0,000268
ПАТ "БАНК СІЧ"	0,001016	1,59E-02	0,443182	0,000270
ПАТ "ФІНБАНК"	0,001146	1,70E-02	0,454545	0,000327
ПАТ "Полтава-банк"	0,001208	1,82E-02	0,465909	0,000355
ПАТ "КОМІНВЕСТБАНК"	0,00126	1,95E-02	0,477273	0,000380
ПАТ "ЄВРОПРОМБАНК"	0,001369	2,09E-02	0,488636	0,000432
ПАТ "АСВІО БАНК"	0,001385	2,23E-02	0,5	0,000440
ПАТ АКБ "Львів"	0,001386	2,36E-02	0,511364	0,000440
"ПЕРШИЙ ІНВЕСТИЦІЙНИЙ	0,00143	2,51E-02	0,522727	0,000463

БАНК"				
АТ "БМ БАНК"	0,001489	2,66E-02	0,534091	0,000493
ПАТ "КБ "ГЛОБУС"	0,00149	2,81E-02	0,545455	0,000494
ПАТ "БАНК "ГРАНТ"	0,0015	2,96E-02	0,556818	0,000499
АБ "КЛІРИНГОВИЙ ДІМ"	0,001501	3,11E-02	0,568182	0,000500
ПАТ "КРЕДИТВЕСТ БАНК"	0,001536	3,26E-02	0,579545	0,000520
ПАТ АКБ "АРКАДА"	0,001699	3,43E-02	0,590909	0,000614
ПАТКБ "ПРАВЕКС-БАНК"	0,00179	3,61E-02	0,602273	0,000668
АТ "ПРЕУС БАНК МКБ"	0,001953	3,80E-02	0,613636	0,000766
ПАТ "КРЕДИТ ЄВРОПА БАНК"	0,00199	4,00E-02	0,625	0,000789
ПАТ "БАНК ФОРВАРД"	0,00215	4,22E-02	0,636364	0,000889
ПАТ"СЕБ КОРПОРАТИВНИЙ БАНК"	0,002184	4,44E-02	0,647727	0,000911
АТ "Місто Банк"	0,002532	4,69E-02	0,659091	0,001136
ПАТ "МАРФІН БАНК"	0,002603	4,95E-02	0,670455	0,001183
АКБ "ІНДУСТРІАЛБАНК"	0,003792	5,33E-02	0,681818	0,001980
ПАТ "МІБ"	0,003864	5,71E-02	0,693182	0,002029
ПАТ "А - БАНК"	0,004394	6,15E-02	0,704545	0,002396
ПАТ "Ідея Банк"	0,004419	6,60E-02	0,715909	0,002414
ПАТ "ДІАМАНТБАНК"	0,006533	7,25E-02	0,727273	0,003927
БАНК ІНВЕСТ. ТА ЗАОЩАДЖЕНЬ	0,00755	8,00E-02	0,738636	0,004667
ПАТ "БАНК КРЕДИТ ДНІПРО"	0,0082	8,82E-02	0,75	0,005147
ПАТ "СІТІБАНК"	0,008744	9,70E-02	0,761364	0,005555
ПАТ "БАНК ВОСТОК"	0,009034	1,06E-01	0,772727	0,005776
ПАТ "КРЕДОБАНК"	0,010195	1,16E-01	0,784091	0,006673
ПАТ "МЕГАБАНК", Харків	0,014236	1,30E-01	0,795455	0,009842
АТ "ПРОКРЕДИТ БАНК"	0,014393	1,45E-01	0,806818	0,009967
Учасники концентрації	0,018829	1,64E-01	0,818182	0,013546
ПАТ "ІНГ Банк Україна"	0,022179	1,86E-01	0,829545	0,016286
ПАТ "ВТБ БАНК"	0,023114	2,09E-01	0,840909	0,017062
Акціонерний банк"Південний"	0,024766	2,34E-01	0,852273	0,018451
АТ "ОТП БАНК"	0,02772	2,61E-01	0,863636	0,020969
ПАТ "КРЕДІ АГРІКОЛЬ БАНК"	0,028255	2,90E-01	0,875	0,021431
АБ "УКРГАЗБАНК"	0,037172	3,27E-01	0,886364	0,029233
АТ "УкрСиббанк"	0,037682	3,65E-01	0,897727	0,029685
ПАТ "УКРСОЦБАНК"	0,042737	4,07E-01	0,909091	0,034223
ПАТ "ПУМБ"	0,045112	4,52E-01	0,920455	0,036382
ПАТ "АЛЬФА-БАНК"	0,046704	4,99E-01	0,931818	0,037848
ПАТ "Промінвестбанк"	0,049486	5,49E-01	0,943182	0,040440
АТ "Райффайзен Банк Аваль"	0,051031	6,00E-01	0,954545	0,041897
ПАТ "СБЕРБАНК"	0,073609	6,73E-01	0,965909	0,063449
ПАТ КБ "ПРИВАТБАНК"	0,099663	7,73E-01	0,977273	0,088615
АТ "Укресімбанк"	0,106469	8,79E-01	0,988636	0,095266
АТ "ОЩАДБАНК"	0,120625	1,00E+00	1	0,109261
				0,789372

Додаток Н

Розрахунок індексу Джині для ринку депозитних послуг в Україні після здійснення концентраційної угоди

Банк	Частка ринку, %	Sn	Fn	Gn
ПАТ "КБ "ГЕФЕСТ"	1,93E-07	1,93001E-07	0,010989	0
ПАТ "АЛЬПАРІ БАНК"	2,04E-06	0,000002	0,021978	2,02663E-08
ПАТ "КРЕДИТ ОПТИМА	1,1E-05	0,000013	0,032967	2,17097E-07

БАНК"				
ПАТ "БАНК "ПОРТАЛ"	2,89E-05	0,000042	0,043956	8,06882E-07
ПАТ "КБ"ФІНАНСОВИЙ ПАРТНЕР"	3,17E-05	0,000074	0,054945	9,29383E-07
ПАТ "РОЗРАХУНКОВИЙ ЦЕНТР"	3,63E-05	0,000110	0,065934	1,18198E-06
Укр.банк реконстр.та розв.	5,12E-05	0,000161	0,076923	2,16424E-06
ПАТ "ВЕКТОР БАНК"	7,43E-05	0,000236	0,087912	3,94353E-06
ПАТ "РВС БАНК"	7,73E-05	0,000313	0,098901	4,2051E-06
ПАТ КБ "Центр"	7,82E-05	0,000391	0,10989	4,29736E-06
ПАТ "КБ "ЗЕМЕЛЬНИЙ КАПІТАЛ"	9,05E-05	0,000481	0,120879	5,65041E-06
ПАТ "АКБ "Траст-капітал"	0,00011	0,000591	0,131868	7,98393E-06
ПАТ "БАНК АЛЬЯНС"	0,000112	0,000703	0,142857	8,25329E-06
ПАТ "ВЕРНУМ БАНК"	0,000147	0,000850	0,153846	1,32143E-05
АТ "КІБ"	0,00015	0,001000	0,164835	1,37934E-05
ПАТ "АП БАНК"	0,000163	0,001163	0,175824	1,58975E-05
АТ "РЕГІОН-БАНК"	0,000164	0,001327	0,186813	1,60826E-05
ПАТ "АПЕКС-БАНК"	0,000169	0,001497	0,197802	1,70479E-05
ПАТ "БАНК ФАМІЛЬНИЙ"	0,000187	0,001684	0,208791	2,05088E-05
ПАТ "ДІВІ БАНК"	0,000188	0,001872	0,21978	2,08499E-05
ПАТ "АКБ "КОНКОРД"	0,000197	0,002069	0,230769	2,2763E-05
ПАТ "ПФБ" м.Кременчук	0,000203	0,002272	0,241758	2,41472E-05
АТ "АЛЬТБАНК"	0,000247	0,002520	0,252747	3,47985E-05
ПАТ "БАНК 3/4"	0,000277	0,002796	0,263736	4,22261E-05
ПАТ "ОКСІ БАНК"	0,000327	0,003123	0,274725	5,53822E-05
Полікомбанк	0,000328	0,003451	0,285714	5,57941E-05
ПуАТ "КБ "АКОРДБАНК"	0,00033	0,003781	0,296703	5,63458E-05
АТ "УКРБУДІНВЕСТБАНК"	0,000335	0,004115	0,307692	5,77352E-05
ПАТ"БАНК "УКРАЇН.КАПІТАЛ"	0,000386	0,004501	0,318681	7,34088E-05
ПАТ "АЙБОКС БАНК"	0,000414	0,004915	0,32967	8,24103E-05
АТ "МетаБанк"	0,000416	0,005331	0,340659	8,31979E-05
ПАТ "ФІНБАНК"	0,000437	0,005768	0,351648	9,02865E-05
ПАТ "БТА Банк"	0,000484	0,006251	0,362637	0,000106667
ПАТ "ЮНЕКС БАНК" м. Київ	0,000518	0,006770	0,373626	0,000119326
ПАТ "АБ "РАДАБАНК"	0,00052	0,007290	0,384615	0,000119874
АТ "БАНК БОГУСЛАВ"	0,000525	0,007814	0,395604	0,000121665
ПАТ "ЄВРОПРОМБАНК"	0,000529	0,008343	0,406593	0,000123273
ПАТ "АСВІО БАНК"	0,000568	0,008912	0,417582	0,000139403
ПАТ "КРИСТАЛБАНК"	0,000592	0,009503	0,428571	0,000149085
ПАТ "БАНК "ГРАНТ"	0,000648	0,010151	0,43956	0,000173309
ПАТ "КРЕДИТВЕСТ БАНК"	0,00082	0,010971	0,450549	0,000248835
ПАТ "КОМІНВЕСТБАНК"	0,000843	0,011814	0,461538	0,000259054
АБ "ЕКСПРЕС-БАНК"	0,000874	0,012687	0,472527	0,000273523
ПАТ "БАНК СІЧ"	0,000892	0,013580	0,483516	0,000282243
АТ "БМ БАНК"	0,000926	0,014506	0,494505	0,000298667
"ПЕРШИЙ ІНВЕСТИЦІЙНИЙ БАНК"	0,000933	0,015439	0,505495	0,000302066

ПАТ "МОТОР-БАНК"	0,000934	0,016373	0,516484	0,00030248
ПАТ "БАНК АВАНГАРД"	0,001001	0,017374	0,527473	0,00033689
ПАТ АКБ "АРКАДА"	0,001013	0,018387	0,538462	0,000343347
ПАТ "КБ "ГЛОБУС"	0,001079	0,019466	0,549451	0,000379085
АКБ "НОВИЙ"	0,001133	0,020599	0,56044	0,000408731
ПАТ АКБ "Львів"	0,001155	0,021754	0,571429	0,000420961
ПАТ "Полтава-банк"	0,001155	0,022910	0,582418	0,000421175
ПАТ"СЕБ КОРПОРАТИВНИЙ БАНК"	0,001397	0,024307	0,593407	0,0005621
ПАТ "БАНК ФОРВАРД"	0,001422	0,025729	0,604396	0,000576865
АТ "Місто Банк"	0,00143	0,027159	0,615385	0,000581475
ПАТ "КРЕДИТ ЄВРОПА БАНК"	0,00155	0,028710	0,626374	0,000655583
АКБ "ІНДУСТРІАЛБАНК"	0,001732	0,030441	0,637363	0,000769131
ПАТ "Дойче Банк ДБУ"	0,001886	0,032327	0,648352	0,000867611
АБ "КЛІРИНГОВИЙ ДІМ"	0,001939	0,034266	0,659341	0,000901608
АТ "ПРЕУС БАНК МКБ"	0,002513	0,036779	0,67033	0,001280405
ПАТ "А - БАНК"	0,002561	0,039340	0,681319	0,001312556
ПАТ "Ідея Банк"	0,002745	0,042085	0,692308	0,001437809
ПАТ "МАРФІН БАНК"	0,002793	0,044878	0,703297	0,001471491
ПАТКБ "ПРАВЕКС-БАНК"	0,002927	0,047805	0,714286	0,00156542
БАНК ІНВЕСТ. ТА ЗАОЩАДЖЕНЬ	0,003609	0,051415	0,725275	0,002052805
ПАТ "МІБ"	0,005973	0,057388	0,736264	0,003766983
ПАТ "БАНК ВОСТОК"	0,006471	0,063858	0,747253	0,004133569
ПАТ "ДІАМАНТБАНК"	0,006524	0,070382	0,758242	0,004173172
ПАТ "БАНК КРЕДИТ ДНІПРО"	0,006863	0,077245	0,769231	0,004430305
ПАТ "МЕГАБАНК", Харків	0,007375	0,084620	0,78022	0,004824476
ПАТ "КРЕДОБАНК"	0,008861	0,093481	0,791209	0,005983499
АТ "ПРОКРЕДИТ БАНК"	0,009699	0,103180	0,802198	0,006646534
ПАТ "ІНГ Банк Україна"	0,01217	0,115350	0,813187	0,008629098
Учасники концентрації	0,013223	0,128573	0,824176	0,009485184
ПАТ "ВТБ БАНК"	0,015409	0,143982	0,835165	0,011286941
ПАТ "СІТІБАНК"	0,015512	0,159494	0,846154	0,011372876
Акціонерний банк "Південний"	0,016609	0,176103	0,857143	0,012300735
АТ "ОТП БАНК"	0,0199	0,196003	0,868132	0,01512203
ПАТ "КРЕДІ АГРІКОЛЬ БАНК"	0,0245	0,220503	0,879121	0,019115377
ПАТ "УКРСОЦБАНК"	0,025897	0,246400	0,89011	0,020343612
ПАТ "Промінвестбанк"	0,026068	0,272468	0,901099	0,02049578
ПАТ "АЛЬФА-БАНК"	0,031847	0,304316	0,912088	0,025703285
ПАТ "ПУМБ"	0,036192	0,340507	0,923077	0,029665782
АТ "УкрСиббанк"	0,03687	0,377377	0,934066	0,030291845
ПАТ "СБЕРБАНК"	0,039881	0,417258	0,945055	0,033104569
АТ "Райффайзен Банк Аваль"	0,041037	0,458296	0,956044	0,034197417
АБ "УКРГАЗБАНК"	0,043507	0,501803	0,967033	0,036558606
АТ "Укрексімбанк"	0,138536	0,640338	0,978022	0,128454256
АТ "ОЩАДБАНК"	0,174386	0,814725	0,989011	0,163516865
ПАТ КБ "ПРИВАТБАНК"	0,185275	1,000000	1	0,174286111
				0,83808897

